ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសុខាភិបាល

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០

នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព

២០២២

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសុខាភិបាល

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០

នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព

២០២២

មាតិកា

អក្សរកាត់ ii

អារម្ភកថា iv

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ v

១. សេចក្តីផ្តើម 6

១.១. សាវតារ 6

១.២. ការវិភាគស្ថានភាព 8

១.៣. សនិទានភាព 15

២. ទស្សនវិស័យ 19

៣. បេសកកម្ម 20

៤. គោលដៅ និងគោលបំណង 20

៤.១. គោលដៅ 20

៤.២. គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រ 20

៥. ក្របខណ្ឌជាយុទ្ធសាស្ត្រ 23

៦. សកម្មភាព 24

៧. ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ 37

៨. ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងការវាយតម្លៃ 48

៩. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន 62

ឯកសារយោង 63

អក្សរកាត់

CVD	Cardiovascular Disease (ជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង)
CSO	Civil Society Organization (អង្គការសង្គមស៊ីវិល)
DBF	Department of Budget and Finance (នាយកដ្ឋានថវិកានិងហិរញ្ញវត្ថុ)
D&D	Decentralization and Deconcentration (វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ)
GDT	General Department of Taxation (អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ)
GSHS	Global School Based Student Health Survey (ការអង្កេតសុខភាពសិស្សនៅតាមសាលារៀនជាសកល)
HC	Health Center (មណ្ឌលសុខភាព)
HSP	Health Strategic Plan (ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសុខាភិបាល)
HSD	Hospital Service Department (នាយកដ្ឋានមន្ទីរពេទ្យ)
HRDD	Human Resource Development Department (នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស)
IMC	Inter-Ministerial Committee (គណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង)
GDP	Gross Domestic Product (ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប)
MSA	Multisectoral Action (សកម្មភាពពហុវិស័យ)
MoEYS	Ministry of Education, Youth and Sport (ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា)
MEF	Ministry of Economic and Finance (ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ)
NIPH	National Institute of Public Health (វិទ្យាស្ថានជាតិសុខភាពសាធារណៈ)
NIP	National Immunization Programme (កម្មវិធីជាតិផ្តល់ថ្នាំបង្ការ)
NMCHC	National Maternal and Child health Center (មជ្ឈមណ្ឌលជាតិគាំពារមាតា និងទារក)
NCHP	National Center for Health Promotion (មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកម្ពស់សុខភាព)
NCDD	National Committee for Sub-National Democratic Development (គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ)
NCD	Noncommunicable Disease (ជំងឺមិនឆ្លង)
OD	Operational District (ស្រុកប្រតិបត្តិ)
PHD	Provincial Health Department (មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត)
PMD	Preventive Medicine Department (នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព)

PEN	Package of Essential Noncommunicable Diseases (សំណុំសកម្មភាពជាសារវន្តនៃជំងឺមិនឆ្លង)
PHC	Primary Health Care (ការថែទាំសុខភាពបឋម)
RGC	Royal Government of Cambodia (រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា)
ROI	Return on Investments (ផលចំណូលពីការវិនិយោគ)
SHD	School Health Department (នាយកដ្ឋានសុខភាពសិក្សា)
SDG	Sustainable Development Goals (គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព)
SOP	Standard Operating Procedure (នីតិវិធីស្តង់ដារ)
STEPS	WHO STEPwise approach to NCD risk factor surveillance (ការអង្កេតតាមដានកត្តាហានិភ័យជំងឺមិនឆ្លងរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក)
TAPS	Tobacco Advertising, Promotion, and Sponsorship (ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មថ្នាំជក់ ការផ្សព្វផ្សាយ និងការឧបត្ថម្ភធន)
UHS	University of Health Sciences (សកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល)
UHC	Universal Health Coverage (ការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល)
UN	United Nations (អង្គការសហប្រជាជាតិ)
VHSG	Village Health Support Group (ក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ)
WHO	World Health Organization (អង្គការសុខភាពពិភពលោក)

អារម្ភកថា

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិលើកទី២ សម្រាប់ ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង(២០២២-២០៣០) នេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍ និងមេរៀនដែលទទួលបានពីការអនុវត្ត ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្នាំ២០១៣-២០២០ កន្លងទៅ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ បង្ហាញពីវិធានការឆ្លើយតបរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចំពោះបញ្ហាប្រឈមដែលកំពុងតែកើនឡើងទាក់ទងនឹងជំងឺបេះដូង ជំងឺមហារីក ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ ដែលកម្ពុជាកំពុងប្រឈម។ ជំងឺមិនឆ្លងទាំងបួននេះ បានបង្កឱ្យមានការស្លាប់៦៤%នៃករណីស្លាប់ទាំងអស់នៅក្នុងប្រទេសហើយ តួលេខនេះត្រូវបានព្យាករថា នឹងកើនឡើងថែមទៀតដោយសារតែផលវិបាកនៃការផ្លាស់ប្តូររបៀបរស់នៅ និងបរិស្ថាន ប្រសិនបើយើងមិនធ្វើសកម្មភាពពីពេលនេះទេ ។

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនេះ បង្ហាញឱ្យឃើញថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា កំពុងយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាជំងឺមិនឆ្លងកាន់តែខ្លាំងឡើង ហើយបានសម្រេចចិត្តចាត់វិធានការរៀបចំប្រព័ន្ធសុខាភិបាលឡើងវិញ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមដ៏ធំធេងដែលបង្កឡើងដោយជំងឺមិនឆ្លងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

ជំងឺមិនឆ្លងធ្វើឱ្យភាពក្រីក្រកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ និងបង្កឱ្យមានការចំណាយយ៉ាងច្រើនដល់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ អ្វីដែលល្អគឺថា៨០% នៃជំងឺមិនឆ្លង គឺអាចការពារបាន ដោយគ្រាន់តែដោះស្រាយកត្តាហានិភ័យចំនួនបួនគឺ៖ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ របបអាហារដែលមិនមានសុខុមាលភាព និងអសកម្មភាពចលនារាងកាយ។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ដាក់ចេញនូវសកម្មភាពច្បាស់លាស់ ដើម្បីដោះស្រាយកត្តាហានិភ័យនីមួយៗ ក្នុងចំណោមកត្តាហានិភ័យទាំងអស់ តាមរយៈសកម្មភាពពហុវិស័យ បន្ថែមពីលើការពិនិត្យស្រាវជ្រាវរកឱ្យឃើញ និងការព្យាបាលទាន់ពេលវេលា ដើម្បីធានាថា អ្នកដែលមានជំងឺមិនឆ្លង អាចនៅតែជាសមាជិកគ្រួសារ និងសហគមន៍របស់ពួកគេដែលអាចធ្វើការងារបានប្រកបដោយផលិតភាព។ វិធីសាស្ត្ររួមគ្នាទាំងអស់ នឹងអាចកាត់បន្ថយបន្ទុកនៃជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្ពុជា ។

ការរីករាលដាលនៃជំងឺមិនឆ្លងដែលកម្ពុជាកំពុងប្រឈម មិនអាចដោះស្រាយដោយក្រសួងសុខាភិបាលតែឯកឯងនោះទេ។ មូលហេតុចម្បងជាច្រើននៃជំងឺមិនឆ្លង និងដំណោះស្រាយ គឺស្ថិតនៅក្រៅពីវិស័យសុខាភិបាល ដូចជានៅក្នុងចំណីអាហារ បរិស្ថានដែលយើងរស់នៅ និងកន្លែងធ្វើការ។ យុទ្ធសាស្ត្រ បានរំលេចពីផ្នែកនានាដែលតម្រូវឱ្យមានកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងស្ថាប័ននានា ។

ក្រសួងសុខាភិបាល សូមជម្រុញគ្រប់ក្រសួង/ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ឱ្យចាត់ទុកជំងឺមិនឆ្លងជាអាទិភាពមួយ និងធ្វើការរួមគ្នា ដើម្បីអនុវត្តសកម្មភាពកាត់បន្ថយបន្ទុកនៃជំងឺដែលអាចការពារបាន ។

ថ្ងៃ ច័ន្ទ ៨រោច ខែពិសាខ ឆ្នាំខាល ចត្វាស័ក ព.ស២៥៦៦

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី២៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២២

ជ.រដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋលេខាធិការ

សាស្ត្រាចារ្យ អ៊ែង ហួត

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០ ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមការដឹកនាំរបស់នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព នៃក្រសួងសុខាភិបាល ដោយមានការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុពីអង្គការសុខភាពពិភពលោក ។

តាងនាមក្រសួងសុខាភិបាល សូមថ្លែងអំណរគុណដ៏ស្មោះស្ម័គ្រដល់ ក្រសួងស្ថាប័ននានា នាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ អនុក្រុមការងារបច្ចេកទេសជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង និងទឹកនោមផ្អែម អនុក្រុមការងារបច្ចេកទេសជំងឺមហារីក មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែង និងចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ ចូលរួមផ្តល់មតិយោបល់យ៉ាងសកម្ម ក្នុងការពិនិត្យបញ្ចប់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនេះ ។

យើងខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណដល់អង្គការសុខភាពពិភពលោក ដែលបានផ្តល់ការគាំទ្រទាំងផ្នែកបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងពេញលេញ សម្រាប់ដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិនេះ ដែលនឹងផ្តល់នូវការណែនាំជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្ពុជា ។

១. សេចក្តីផ្តើម

១.១. សារបាន

ជំងឺមិនឆ្លង (NCDs) ជាពិសេស ជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង ជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺមហារីក និងជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ បានសម្លាប់មនុស្សប្រមាណ ៤១លាននាក់ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ឬស្មើនឹង ៧១% នៃករណីស្លាប់ទាំងអស់នៅទូទាំងពិភពលោក។ ភាគច្រើននៃការស្លាប់មុនអាយុដោយសារជំងឺមិនឆ្លង កើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប និងមធ្យម*(១)* ។ នៅក្នុងតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិកខាងលិច គ្មានប្រទេសណាមួយរួចផុតពីការកើនឡើងនៃជំងឺមិនឆ្លងនោះឡើយ ដែលបច្ចុប្បន្នវាគឺជាឃាតករដ៏ស្ងៀមស្ងាត់បំផុត ដែលបង្កការស្លាប់ប្រមាណ ៨៦% នៃករណីស្លាប់ទាំងអស់នៅក្នុងតំបន់នេះ។

ការវិវឌ្ឍន៍នៃសកលភាវូបនីយកម្ម និងនគរូបនីយកម្មដោយគ្មានផែនការជាក់លាក់ និងកំណើនប្រជាជនវ័យចំណាស់ បានជម្រុញឲ្យមនុស្សផ្លាស់ប្តូររបៀបរស់នៅរបស់ពួកគេ។ ថវិកាចំណាយ បានកើនឡើងនៅក្នុងចំណោមប្រជាជនមួយចំនួន រួមជាមួយនឹងការផ្លាស់ប្តូររបៀបរស់នៅ បានបណ្តាលឱ្យមានការកើនឡើងនូវការបរិភោគប្រភេទអាហារទាន់ចិត្ត ការប្រើថ្នាំជក់ និងគ្រឿងស្រវឹង។ ការផ្សព្វផ្សាយលក់ចំណីអាហារដែលមិនល្អចំពោះសុខភាព ក៏បានបង្កឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូររបបអាហារចំពោះកុមារផងដែរ។ កំណើននៃការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយធ្វើដំណើរដោយយានយន្ត បានធ្វើឱ្យគុណភាពខ្យល់កាន់តែអាក្រក់ រួមផ្សំនឹងកង្វះខាតកន្លែងសម្រាប់ថ្មើរជើង និងអ្នកជិះកង់ បានកាត់បន្ថយសកម្មភាពរាងកាយមនុស្សជាច្រើន ជាផលវិបាកមនុស្សប្រឈមនឹងកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លងចម្បងចំនួនបួន ដូចជា ការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ របបអាហារគ្មានសុខុមាលភាព កង្វះកាយវប្បកម្ម និងការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់។ កត្តាហានិភ័យទាំងនេះ បណ្តាលឱ្យសម្ពាធឈាមឡើងខ្ពស់ លើសទម្ងន់និងភាពធាត់ ការកើនឡើងជាតិស្ករក្នុងឈាម និងជាតិកូឡេស្តេរ៉ុល។ ជាលទ្ធផល ពួកគេកំពុងរស់នៅជាមួយជំងឺមិនឆ្លងណាមួយ ឬលើសពីមួយក្នុងចំណោមជំងឺមិនឆ្លងចម្បងៗទាំងបួន ដែលរួមមានជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង ជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺមហារីក និងជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ ។

ជំងឺមិនឆ្លងគម្រាមកំហែងដល់វឌ្ឍនភាពឆ្ពោះទៅរកការសម្រេចរបៀបវារៈឆ្នាំ២០៣០ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព ដែលរួមមានចំណុចដៅកាត់បន្ថយការស្លាប់មុនអាយុដោយសារជំងឺមិនឆ្លងចំនួនមួយភាគបីនៅឆ្នាំ២០៣០ និងបង្កជាសម្ពាធយ៉ាងខ្លាំងលើប្រព័ន្ធសុខាភិបាល និងសេវាសុខភាព និងលើសង្គមទាំងមូល។ ភាពក្រីក្រមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយជំងឺមិនឆ្លង *(២)*។ ដោយសារតែបន្ទុកជំងឺមិនឆ្លងកំពុងតែកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស គំនិតផ្តួចផ្តើមកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅក្នុងប្រទេសដែលមាន

ចំណូលទាប ត្រូវបានគេព្យាករថានឹងជួបឧបសគ្គ ដោយសារតែការកើនឡើងនូវការចំណាយក្នុងគ្រួសារដែលទាក់ទងនឹងការថែទាំសុខភាព។ ប្រជាជនដែលងាយរងគ្រោះ មានហានិភ័យខ្ពស់ចំពោះផលិតផលដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ ដូចជាថ្នាំជក់ ឬទម្លាប់ហូបអាហារដែលមិនល្អចំពោះសុខភាព និងមានលទ្ធភាពតិចតួចក្នុងការទទួលបានសេវាសុខភាព ។ ដូច្នេះ ពួកគេច្រើនតែធ្លាក់ខ្លួនឈឺកាន់តែខ្លាំង និងស្លាប់មុនអាយុច្រើនជាងអ្នកដែលមានចំណូលខ្ពស់ក្នុងសង្គម ។ នៅក្នុងប្រទេសដែលមានធនធានតិច ការចំណាយលើការថែទាំសុខភាពសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង ធ្វើឱ្យខាតបង់ធនធានគ្រួសារយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ការព្យាបាលជំងឺមិនឆ្លងពេញមួយជីវិតហើយមានតម្លៃខ្ពស់ និង ការបាត់បង់អ្នករកស៊ីចិញ្ចឹមគ្រួសារ បានបង្ខំមនុស្សរាប់លាននាក់ឱ្យធ្លាក់ក្នុងភាពក្រីក្រជារៀងរាល់ឆ្នាំ និងរារាំងដល់ការអភិវឌ្ឍ។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ជំងឺមិនឆ្លងកំពុងតែកើនឡើង ដែលជាបញ្ហាប្រឈមផ្នែកសុខភាពសាធារណៈដ៏ធំមួយ។ ជំងឺមិនឆ្លង សម្លាប់ប្រជាជនកម្ពុជាជិត ៦០.០០០ នាក់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដែលស្មើនឹង ៦៤% នៃករណីស្លាប់ទាំងអស់ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ *(៣)* ។ ប្រជាជនកម្ពុជាម្នាក់ក្នុងចំណោមបួននាក់ (២៣%) ស្លាប់មុនអាយុ ៧០ឆ្នាំ ដោយសារជំងឺមិនឆ្លងមួយក្នុងចំណោមជំងឺមិនឆ្លងចម្បងទាំងបួន ។ ជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង គឺជាជំងឺដែលកើតឡើងញឹកញាប់ជាងគេ ដែលបង្កការស្លាប់ ២៤% ក្នុងចំណោមករណីស្លាប់ទាំងអស់ បន្ទាប់មកគឺជំងឺមហារីក (១៤%) ជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ (៤%) និងជំងឺទឹកនោមផ្អែម (២%) *(៤)* ។ ក្នុងចំណោមជំងឺមហារីកទាំងអស់ មហារីកថ្លើម គឺជាប្រភេទជំងឺមហារីកដែលដើរតួចម្បងជាងគេ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងចំណោមប្រជាជនទាំងពីរភេទ បន្ទាប់មក គឺជំងឺមហារីកសួត មហារីកសុដន់ មហារីកពោះវៀនធំ និងមហារីកមាត់ស្បូន *(៥)* ។ ជំងឺមហារីកដើរតួចម្បង ចំពោះស្ត្រី គឺជំងឺមហារីកសុដន់ បន្ទាប់មក គឺជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ថ្លើម ពោះវៀនធំ និងសួត ។ ចំពោះមនុស្សពេញវ័យ អត្រាប្រេវ៉ាឡង់នៃជំងឺទឹកនោមផ្អែម ៩,៦% និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ១៤,២%។ ហើយ ៤៥% នៃមនុស្សពេញវ័យដែលមានអាយុចាប់ពី ១៨ ឆ្នាំឡើងទៅមាន ជាតិកូឡេស្តេរ៉ុលសរុបខ្ពស់ ដែលបង្ហាញពីការទទួលទានរបបអាហារដែលមានកម្រិតខ្លាញ់ចម្រាញ់ពីសត្វ និងខ្លាញ់ឆ្អែត និងកម្រិតអំបិលខ្ពស់ ។ ប៉ុន្តែ ជាងពាក់កណ្តាលនៃអ្នកដែលមានបញ្ហាទាំងនេះ បានរាយការណ៍ថា ពួកគេមិនបានទទួលការព្យាបាលណាមួយឡើយ ។ មានតែ១៤,៧% នៃស្ត្រីកម្ពុជាប៉ុនណោះ បានទទួលការពិនិត្យស្រាវជ្រាវមហារីកមាត់ស្បូនយ៉ាងតិចមួយដងក្នុងជីវិតរបស់ពួកគេ *(៦)* ។

រូបភាពទី ១៖ លំហូរមូលហេតុនៃជំងឺមិនឆ្លង និងការទទួលខុសត្រូវចំពោះការឆ្លើយតប

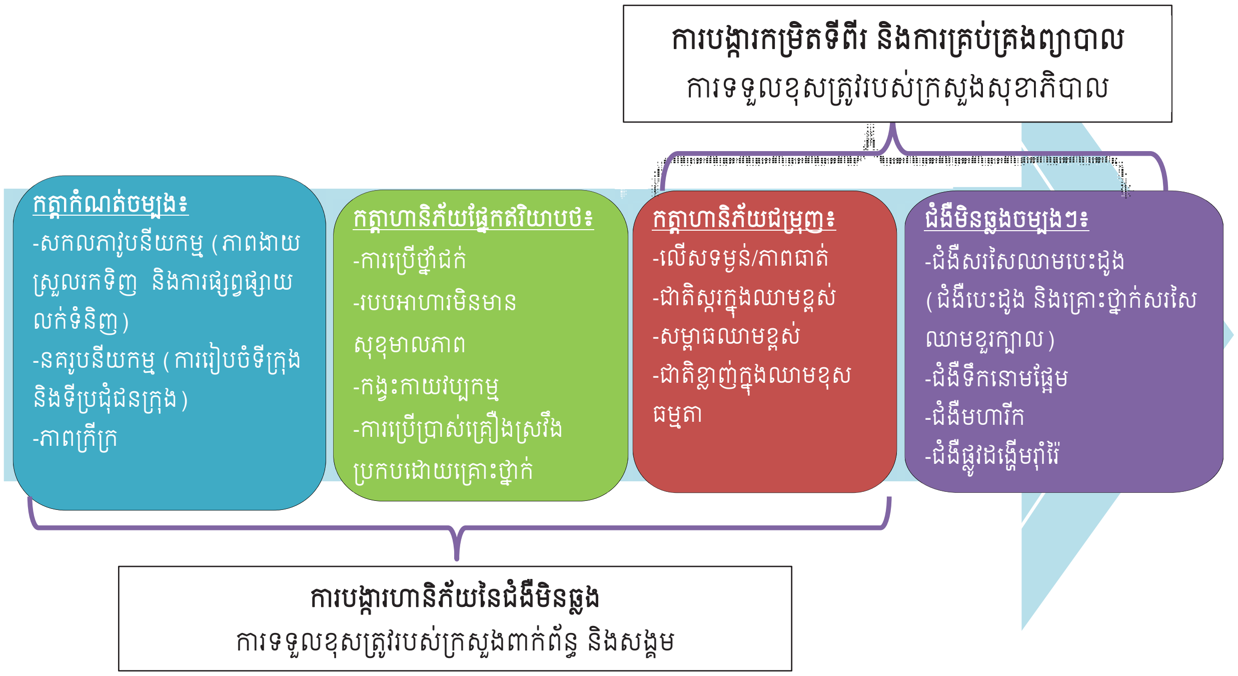

១.២. ការវិភាគស្ថានភាព

ជំងឺមិនឆ្លងចម្បងទាំងបួន ដែលរួមមានជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង ជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺមហារីក និងជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ នៅតែជាមូលហេតុចម្បងមួយនៃការស្លាប់មុនអាយុនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលត្រូវដោះស្រាយនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០។ យោងតាមករណីសម្រាប់ការវិនិយោគឆ្នាំ២០១៩ ស្ដីពីការការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្ពុជា ជំងឺមិនឆ្លងទាំងនេះកំពុងតែធ្វើឱ្យមានការខាតបង់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ ថវិកាសរុបចំនួន១,៥ ពាន់លានដុល្លារ ត្រូវបានបាត់បង់ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដែលតំណាងឱ្យជិត ៧ភាគរយនៃផលទុនសរុបក្នុងស្រុក *(៧)*។

ការស្លាប់នេះ គឺដោយសារតែអត្រាប្រេវ៉ាឡង់ដ៏ខ្ពស់នៃកត្តាហានិភ័យជំងឺមិនឆ្លង ដូចជាការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ របបអាហារគ្មានសុខុមាលភាព កង្វះកាយវប្បកម្ម និងការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ និងសមត្ថភាពប្រព័ន្ធសុខាភិបាលនៅមានកម្រិតក្នុងការផ្ដល់សេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម។ មនុស្សប្រុសអាយុចាប់ពី១៥ ឆ្នាំឡើងទៅដែលជក់បារី មានចំនួន ១,៦៨ លាននាក់ ដែលក្នុងនោះរួមមានបុរសពេញវ័យ៣២,៩% (១៥% នៃមនុស្សពេញវ័យទាំងអស់); ១៦,៩% នៃចំនួនប្រជាជនសរុប (ឬ ១,៦ លាននាក់) គឺជាអ្នកជក់បារីប្រចាំថ្ងៃ (៣២,៩% ជាបុរស និង ២,៤% ជាស្ត្រី) ។ លើសពីនេះទៀត ៤,៩% នៃមនុស្សពេញវ័យ បានរាយការណ៍ពីការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ដោយចុក នាពេលបច្ចុប្បន្ន (០,៨% ក្នុងចំណោម

បុរស និង ៨,៦% ក្នុងចំណោមស្ត្រី) *(៨)*។ ការប៉ះពាល់ដោយស្រូបផ្សែងបារីពីគេ នៅតែជាបញ្ហាមួយក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ជិត ២៥% នៃកុមារ និងយុវជន បានប៉ះពាល់នឹងផ្សែងបារីនៅផ្ទះ ហើយ ៤៥% នៃយុវជនបានប៉ះពាល់នឹងផ្សែងបារីនៅទីសាធារណៈដែលបិទជិត *(៩)*។ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងក្នុងមនុស្សម្នាក់នៅកម្ពុជាគឺ ២១ លីត្រនៃអាល់កុលសុទ្ធក្នុងមួយឆ្នាំ ស្មើនឹងជាង ១លីត្រនៃសុរាក្នុងមួយសប្តាហ៍សម្រាប់បុរស និងស្ត្រីកម្ពុជាគ្រប់រូប។ គេបានប៉ាន់ស្មានថា បុរសទទួលទានជាតិអាល់កុលជិតបីដង(២៧ លីត្រ) លើសស្ត្រី (១០ លីត្រ) ក្នុងមួយឆ្នាំ*(១០)*។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ក្នុងចំណោមអ្នកផឹកគ្រឿងស្រវឹងអាយុចាប់ពី១៨ ឆ្នាំឡើងទៅ ១២,៣% ជាបុរស និង១% ជាស្ត្រីបានផឹកគ្រឿងស្រវឹង (ផឹកប្រាំមួយដង ឬច្រើនជាងនេះក្នុងឱកាសណាមួយក្នុងរយៈពេល ៣០ថ្ងៃចុងក្រោយនេះ)។ ការប្រើប្រាស់អំបិលនៅកម្ពុជាមានកម្រិតខ្ពស់។ ការទទួលទានអំបិលជាមធ្យមដោយមនុស្សពេញវ័យ គឺ ៨,៥ក្រាមក្នុងមួយថ្ងៃ ខ្ពស់ជាងការណែនាំរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក ដែលតិចជាង ៥ក្រាមក្នុងមួយថ្ងៃ។ បុរសទទួលទានអំបិល(៩,២ ក្រាម) ច្រើនជាងស្ត្រី (៧,៦ ក្រាម)។ ប្រជាជនកម្ពុជាជាង ៥០% មិនបានទទួលទានបន្លែ និងផ្លែឈើឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីការពារខ្លួនពីជំងឺមិនឆ្លងនោះទេ។ ជារួម ប្រជាជនកម្ពុជា៨% មិនបានធ្វើកាយវប្បកម្មគ្រប់គ្រាន់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មនុស្សភាគច្រើនមិនបានបំពេញតាមការណែនាំរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក អំពីកាយវប្បកម្មឱ្យបានជាមធ្យម ១៥០នាទីក្នុងមួយសប្តាហ៍ទេ។ តួលេខនេះ គឺទាបក្នុងចំណោមបុរស (បុរស ៥,៥%, ស្ត្រី១១%)។ ក្រុមដែលមានកាយវប្បកម្មតិចជាងគេបំផុត គឺស្ត្រីអាយុពី ១៨-២៩ឆ្នាំ (១៨,២%)។ គេបានរកឃើញថា ៧៦,៦% នៃកាយវប្បកម្មសរុបទាក់ទងនឹងការងារ ១៧,៨% ទាក់ទងនឹងការធ្វើដំណើរ និង ៥,៦%ទាក់ទងនឹងការកម្សាន្ត ។

ជំងឺមិនឆ្លងទាំងនេះ អាចការពារបាន។ រហូតដល់៨០% នៃជំងឺបេះដូង ជំងឺគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាល និងជំងឺទឹកនោមផ្អែមប្រភេទទី២ និងជាងមួយភាគបីនៃជំងឺមហារីក អាចការពារបានដោយការកាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យរបស់ជំងឺទាំងនេះ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ជំងឺមហារីកមួយចំនួន ដូចជាជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន និងមហារីកថ្លើម អាចការពារបានដោយការចាក់វ៉ាក់សាំង និងជាផ្នែកមួយនៃរបៀបវារៈជំងឺឆ្លងដែលមិនទាន់បានបញ្ចប់។ ភាគច្រើននៃការស្លាប់មុនអាយុដោយសារជំងឺមិនឆ្លងទាំងនេះ គឺអាចការពារបានភាគច្រើនដោយគ្រាន់តែធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធសុខាភិបាលឆ្លើយតប កាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និងសមធម៌ ស្របទៅនឹងតម្រូវការថែទាំសុខភាពរបស់អ្នកដែលមានជំងឺមិនឆ្លង និងការមានឥទ្ធិពលលើគោលនយោបាយសាធារណៈផ្សេងៗទៀតក្រៅពី វិស័យសុខាភិបាល ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងកត្តាហានិភ័យចម្បងៗក្នុងចំណោមប្រជាជនគ្រប់វ័យ និងគ្រប់ភេទ ដែលកើតមានឡើងទាក់ទងនឹងបញ្ហាក្រៅប្រព័ន្ធសុខាភិបាល។ ដំណោះស្រាយគឺមានប្រសិទ្ធភាព

ខ្ពស់ធៀបនឹងការចំណាយ។ វិធានការគ្រប់គ្រងជ្រោយ រួមបញ្ចូលនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ គឺជាមធ្យោបាយមួយដើម្បីសម្រេចបានជោគជ័យនេះ។

តារាងទី១៖ អន្តរាគមន៍ល្អបំផុត/មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ធៀបនឹងការចំណាយសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង

អន្តរាគមន៍ដែលមានប្រសិទ្ធភាពល្អបំផុត ណែនាំដោយអង្គការសុខភាពពិភពលោក សម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង *(១១)*	
ការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់	១. តម្លើងពន្ធ និងតម្លៃលក់លើផលិតផលថ្នាំជក់។ ២. អនុវត្តកញ្ចប់បារីលាតស្តង់ដារ និងឬ ដាក់រូបភាពសារព្រមានសុខភាពឲ្យធំៗនៅលើកញ្ចប់ថ្នាំជក់ទាំងអស់។ ៣. អនុម័ត និងរឹតបន្តឹងការអនុវត្តការហាមឃាត់យ៉ាងទូលំទូលាយលើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ការផ្សព្វផ្សាយ និងការឧបត្ថម្ភថ្នាំជក់។ ៤. លុបបំបាត់ការប៉ះពាល់ផ្សែងបារីពីគេនៅគ្រប់កន្លែងធ្វើការក្នុងអគារ ទីសាធារណៈ មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ។ ៥. អនុវត្តយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព អប់រំសាធារណៈជនអំពីគ្រោះថ្នាក់នៃការជក់បារី/ការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ និងការស្រូបផ្សែងបារីពីគេ។
ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់	១. បង្កើនពន្ធលើគ្រឿងស្រវឹង។ ២. អនុម័ត និងអនុវត្តការហាមឃាត់ ឬការរឹតបន្តឹងយ៉ាងទូលំទូលាយលើការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មគ្រឿងស្រវឹង (តាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយច្រើនប្រភេទ) ។ ៣. អនុម័ត និងអនុវត្តការរឹតបន្តឹងលើការដាក់លក់រាយនៃគ្រឿងស្រវឹង (តាមរយៈការកាត់បន្ថយម៉ោងលក់)។
របបអាហារដែលមិនមានសុខុមាលភាព	១. កាត់បន្ថយការទទួលទានអំបិល តាមរយៈការកែប្រែរូបមន្តផលិតផលម្ហូបអាហារដើម្បីឱ្យមានអំបិលតិច និងការកំណត់កម្រិតចំណុចដៅសម្រាប់បរិមាណអំបិលក្នុងម្ហូបអាហារ និងអាហារក្នុងពេលនិមួយៗ ។ ២. កាត់បន្ថយការទទួលទានអំបិល តាមរយៈការបង្កើតបរិយាកាសគាំទ្រនៅតាមស្ថាប័នសាធារណៈនានា ដូចជា មន្ទីរពេទ្យ សាលារៀន កន្លែងធ្វើការ និងមណ្ឌលថែទាំ ដើម្បីកាត់បន្ថយកម្រិត ជាតិសូដ្យូមឱ្យទាប ។ ៣. កាត់បន្ថយការទទួលទានអំបិល ដោយការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថតាមរយៈការប្រាស្រ័យទាក់ទង និងយុទ្ធនាការប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយ ។ ៤. កាត់បន្ថយការទទួលទានអំបិល តាមរយៈការអនុវត្តការដាក់ស្លាកសញ្ញាខាងមុខកញ្ចប់ ។ ៥. កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ស្ករ តាមរយៈការតម្លើងពន្ធលើភេសជ្ជៈផ្អែម ។
កង្វះកាយវប្បកម្ម	អនុវត្តយុទ្ធនាការអប់រំ និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងដល់សាធារណជន នៅទូទាំងសហគមន៍ សម្រាប់ការធ្វើកាយវប្បកម្ម ដែលរួមមានយុទ្ធនាការប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយ ដូចជា ទូរទស្សន៍ វិទ្យុ រួមជាមួយនឹងកម្មវិធីអប់រំផ្សេងៗនៅតាមសហគមន៍នានាម

អន្តរាគមន៍ដែលមានប្រសិទ្ធភាពល្អបំផុត ណែនាំដោយអង្គការសុខភាពពិភពលោក សម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង *(១១)*	
	កម្មវិធីលើកទឹកចិត្ត និងបរិស្ថាន ក្នុងគោលដៅគាំទ្រដល់ការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថទាក់ទងនឹងកាយវប្បកម្ម។
ជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង និង ជំងឺទឹកនោមផ្អែម	ការព្យាបាលដោយថ្នាំ (រួមទាំងការគ្រប់គ្រងកម្រិតជាតិស្ករក្នុងឈាម សម្រាប់ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងការគ្រប់គ្រងសម្ពាធឈាម ដោយប្រើតារាងព្យាករណ៍ កត្តាហានិភ័យនៃជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង) និងការផ្តល់ប្រឹក្សាចំពោះបុគ្គលដែលមានជំងឺគាំងបេះដូង ឬគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាល និងចំពោះអ្នកដែលមានហានិភ័យខ្ពស់ (≥30%) ឬមានហានិភ័យពីមធ្យមទៅខ្ពស់ (≥20%) ដែលអាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិតក្នុងរយៈពេល ១០ ឆ្នាំខាងមុខដោយសារជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង។
ជំងឺមហារីក	១. ការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការមេរោគ Human Papilloma Virus (HPV) ២ដូស លើក្មេងស្រីអាយុចន្លោះពី ៩-១៣ឆ្នាំ។ ២. បង្ការជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ដោយការធ្វើតេស្តពិនិត្យស្ត្រីអាយុពី ៣០-៤៩ឆ្នាំ តាមរយៈ ៖ • ការពិនិត្យដោយមើលនឹងភ្នែកដោយប្រើអាស៊ីតអាសេទិក រួមជាមួយការព្យាបាលទាន់ពេលវេលានៃដំបៅត្រៀមមហារីក។ • ការធ្វើតេស្តពិនិត្យកោសិកាមាត់ស្បូន (Pap smear) រៀងរាល់ ៣-៥ ឆ្នាំម្តង រួមជាមួយការព្យាបាលទាន់ពេលវេលានៃដំបៅត្រៀមមហារីក។ • ការធ្វើតេស្តរកមេរោគ HPV រៀងរាល់ ៥ ឆ្នាំម្តង រួមជាមួយការព្យាបាលទាន់ពេលវេលានៃដំបៅត្រៀមមហារីក ។ ៣. អន្តរាគមន៍ផ្សេងៗទៀត ៖ • ការបង្ការជំងឺមហារីកថ្លើមតាមរយៈការចាក់ថ្នាំបង្ការរលាកថ្លើមប្រភេទបេ។

មានអន្តរាគមន៍មួយចំនួន បានបង្ហាញថាមានប្រសិទ្ធភាពតម្លៃសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង និងអាចអនុវត្តបានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ការវិភាគផលប៉ះពាល់លើសេដ្ឋកិច្ចនៃជំងឺមិនឆ្លងនៅក្នុងការសិក្សាអំពីករណីវិនិយោគនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បង្ហាញថា ប្រសិនបើគេធ្វើការវិនិយោគទៅលើកញ្ចប់អន្តរាគមន៍ដែលមានប្រសិទ្ធភាពតម្លៃចំនួនប្រាំ ដើម្បីសម្រេចបានលទ្ធផលល្អបំផុតនៅក្នុងបរិបទកម្ពុជា គេអាចកាត់បន្ថយបន្ទុកជំងឺមិនឆ្លងបានយ៉ាងច្រើន ដូចជា បង្កើនអាយុកាលរំពឹងទុកជាមធ្យមដែលអាចរស់រានមានជីវិត បង្កើនគុណភាពជីវិតរបស់ប្រជាជន និងកាត់បន្ថយបន្ទុកថវិកាជាតិ និងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ដូចនេះ ការវិនិយោគទាំងនេះនឹងរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គមទាំងមូលរបស់ប្រទេស ដោយមានផលជះជាវិជ្ជមានលើសង្គមទាំងមូល និងពន្លឿនការអភិវឌ្ឍ។ កញ្ចប់គោលនយោបាយចំនួនបួនដើម្បីកាត់បន្ថយប្រេវ៉ាឡង់នៃកត្តាហានិភ័យចំពោះជំងឺមិនឆ្លង ដូចជាការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ កង្វះកាយវប្បកម្ម ការប្រើប្រាស់អំបិលលើសកម្រិត និង

កញ្ចប់អន្តរាគមន៍គ្លីនិកមួយសម្រាប់ជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង (CVD) និងជំងឺទឹកនោមផ្អែម ត្រូវបានធ្វើការវាយតម្លៃ និងរកឃើញដូចខាងក្រោម ៖

- អត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចដែលទទួលបានមកវិញពីការវិនិយោគនៅក្នុងកញ្ចប់គោលនយោបាយទាំងប្រាំ គឺ ១.៧០០.០០០លានរៀល (៤១៧ លានដុល្លារអាមេរិក) ក្នុងរយៈពេល ១៥ឆ្នាំ។
- កញ្ចប់អន្តរាគមន៍ជំងឺមិនឆ្លង នឹងអាចទប់ស្កាត់ការស្លាប់ចំនួន ១៨៤.២៣៦ករណី និងនាំឱ្យទទួលបានអាយុជីវិតដែលមានសុខភាពល្អចំនួន ៦៩៤.៨៥៨ឆ្នាំ ក្នុងរយៈពេល ១៥ឆ្នាំ។
- គំរូសេដ្ឋកិច្ចនៃផលចំណេញពីការវិនិយោគ (ROI) បង្ហាញថា អន្តរាគមន៍ដែលផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចដ៏ធំបំផុតសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជាគឺ៖ ១)កញ្ចប់អន្តរាគមន៍ថ្នាំជក់ ២)អន្តរាគមន៍ប្រឆាំងនឹងកង្វះកាយវប្បកម្ម និង៣)អន្តរាគមន៍កាត់បន្ថយការទទួលទានអំបិល។
- ក្នុងរយៈពេល ១៥ ឆ្នាំ កញ្ចប់កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ និងកង្វះកាយវប្បកម្ម នឹងទទួលបានផលចំណេញខ្ពស់បំផុតពីការវិនិយោគ (ROI) ៖

  - សម្រាប់កញ្ចប់អន្តរាគមន៍ថ្នាំជក់ រាល់ប្រាក់ ១រៀលដែលវិនិយោគ នឹងផ្តល់ផលត្រឡប់មកវិញបានចំនួន ១០,៧រៀល។ ការចំណាយសរុបគឺ ៣៤ពាន់លានរៀល (៨,៣លានដុល្លាអាមេរិក)។
  - សម្រាប់រាល់ប្រាក់ ១រៀលដែលវិនិយោគលើការបង្កើនកាយវប្បកម្ម ក្នុងចំណោមប្រជាជនកម្ពុជានឹងទទួលបានមកវិញនូវទឹកប្រាក់ ១០រៀល ។ ការចំណាយសរុប គឺ ៣០ពាន់លានរៀល ។

- ផលចំណេញពីការវិនិយោគខ្ពស់បំផុតបន្ទាប់ គឺការកាត់បន្ថយអំបិល (អត្ថប្រយោជន៍ចំនួន ៩,៦រៀល ក្នុង ១រៀលដែលបានវិនិយោគ) និងកញ្ចប់អន្តរាគមន៍គ្រឿងស្រវឹង (អត្ថប្រយោជន៍ ៥រៀលក្នុង ១ រៀល ដែលបានវិនិយោគ) ដោយត្រូវចំណាយ ៤៩ពាន់លានរៀល (១២លានដុល្លាអាមេរិក) និង ៦០ពាន់លានរៀល (១៥លានដុល្លារអាមេរិក)។
- កញ្ចប់សេវាព្យាបាលជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង និងទឹកនោមផ្អែម ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថា ត្រូវចំណាយ ១.២០០.០០០លានរៀល (២៩៤លានដុល្លាអាមេរិក) និងទទួលបានផលត្រឡប់មកវិញចំនួន០.២៤រៀល ក្នុងមួយរៀលដែលបានវិនិយោគ។

ការសិក្សាអំពីករណីវិនិយោគលើជំងឺមិនឆ្លង ក៏បានបង្ហាញផងដែរ ពីផ្នែកនានាដែលគួរពង្រឹង ដើម្បីអនុវត្តអន្តរាគមន៍ការពារនិងព្យាបាលជំងឺមិនឆ្លងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពតម្លៃ ដែលបានណែនាំដោយអង្គការសុខភាពពិភពលោក។ ដោយសារកញ្ចប់អន្តរាគមន៍កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ និងបង្កើនកាយវប្បកម្ម នឹងផ្តល់នូវផលចំណេញពីការវិនិយោគច្រើនបំផុត គេគួរផ្តល់អាទិភាពលើការពង្រីកគំនិតផ្តួចផ្តើមស្តីពីការប្រយុទ្ធនឹងថ្នាំជក់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយដើម្បីបង្កើនកាយវប្បកម្ម។ ជាមួយគ្នាផងដែរ រដ្ឋាភិបាល

គួរតែពង្រឹងការគ្រប់គ្រងគ្រឿងស្រវឹង និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អំបិលផងដែរ ព្រោះថា វិធានការទាំងពីរនេះនឹងផ្តល់ផលចំណេញយ៉ាងខ្ពស់ពីការវិនិយោគ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការពង្រីកអន្តរាគមន៍ព្យាបាលជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង និងជំងឺទឹកនោមផ្អែម ក៏ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ផងដែរ ព្រោះថា ការអនុវត្តកញ្ចប់អន្តរាគមន៍ទាំងនេះអាចទប់ស្កាត់ការស្លាប់បានចំនួន ៣៣.០៤៨ករណីក្នុងរយៈពេល១៥ឆ្នាំ។

ដើម្បីសម្រេចបានការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល(UHC) សេវាថែទាំសុខភាពបឋមគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងផ្តោតលើប្រជាជន រួមមានសេវាបង្ការ និងព្យាបាល ចាំបាច់ត្រូវតែរៀបចំប្រព័ន្ធសុខាភិបាលឡើងវិញ ព្រមទាំងការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដើម្បីនាំយកសេវាជំងឺមិនឆ្លងឱ្យកាន់តែខិតទៅជិតសហគមន៍។ កិច្ចការនេះ ត្រូវមាន៖

- កិច្ចសហប្រតិបត្តិការពហុវិស័យ
- ការប្តេជ្ញាចិត្តដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធសុខាភិបាលអោយបានរឹងមាំនិងយូរអង្វែង
- ការដាក់បញ្ចូលជំងឺមិនឆ្លងទៅក្នុងការថែទាំបន្ត រួមជាមួយសេវាស្តារនីតិសម្បទានិងថែទាំសម្រន់
- ការបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានឱសថសារវ័ន្ត ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងមានឧបករណ៍បរិក្ខារពេទ្យគ្រប់គ្រាន់សំរាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង
- ការបង្កើនបុគ្គលិកសុខាភិបាលសំរាប់ជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋាន និងការបណ្តុះបណ្តាលបន្ត
- ការពង្រីកកិច្ចគាំពារហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីលុបបំបាត់ការចំណាយប្រាក់ពីហោប៉ៅទៅលើសុខភាព
- ការផ្តល់ភាពអង់អាច ដល់សហគមន៍ និងអ្នករស់នៅជាមួយជំងឺមិនឆ្លង
- ការធានាផ្តល់សេវាដល់ប្រជាជនដែលងាយរងគ្រោះ
- ការប្រើប្រាស់យន្តការហិរញ្ញវត្ថុក្នុងស្រុកតាមរយៈដំណើរការវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ
- ការពង្រឹងប្រព័ន្ធអង្កេតតាមដាន និងព័ត៌មានជំងឺមិនឆ្លង
- ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានសេវាសុខភាពប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
- ការស្វែងរកភាពជាដៃគូសាធារណៈឯកជន ដោយជៀសវាងទំនាស់ផលប្រយោជន៍។

ក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាព យើងសង្កេតឃើញមានវឌ្ឍនភាពគួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុងការប្រយុទ្ធនឹងថ្នាំជក់ ទាក់ទងនឹងការបង្កើតបរិស្ថានគ្មានផ្សែងនៅក្នុងគ្រប់កន្លែងធ្វើការខាងក្នុងអគារទាំងអស់ តាមរយៈការហាមជក់បារីនៅទីសាធារណៈ ការហាមឃាត់លើទម្រង់ភាគច្រើននៃការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មថ្នាំជក់ ការផ្សព្វផ្សាយនិងការឧបត្ថម្ភធន ការព្រមានដល់មនុស្សអំពីគ្រោះថ្នាក់នៃថ្នាំជក់និងផ្សែងបារី តាមរយៈការព្រមានសុខភាព និងយុទ្ធនាការប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការយកពន្ធលើបារីនៅកម្ពុជា គឺនៅមានកម្រិតទាបបំផុតមួយ ក្នុងចំណោមប្រទេសនានាក្នុងអាស៊ាន ដោយ

ក្នុងនោះ ចំណែកពន្ធគឺស្មើនឹង ២៥ភាគរយនៃតម្លៃលក់រាយនៃបារីក្នុងស្រុក និង ៣១,១ភាគរយនៃតម្លៃលក់រាយនៃបារីនាំចូល។ ការកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ តាមរយៈបទបញ្ញតិ ការលក់ដូរ និងភាពអាចរកបានជាសាធារណៈនៃគ្រឿងស្រវឹង ការរឹតបន្តឹង ឬការហាមឃាត់ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម និងការផ្សព្វផ្សាយគ្រឿងស្រវឹង គោលនយោបាយកំណត់តម្លៃលក់ ដូចជាការដំឡើងពន្ធអាករលើភេសជ្ជៈដែលមានជាតិអាល់កុល នៅតែជាបញ្ហាប្រឈម។ វិធានការផ្សេងទៀត ដើម្បីកាត់បន្ថយរបបអាហារមិនមានសុខុមាលភាព និងកង្វះកាយវប្បកម្ម មិនត្រូវបានអនុវត្តទូលំទូលាយនៅឡើយ ដូចជា គោលនយោបាយជាតិដែលបានអនុម័តដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អំបិល ឬសូដ្យូមក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ ពន្ធលើភេសជ្ជៈដែលមានជាតិស្ករ ការអនុម័តគោលនយោបាយជាតិដែលកម្រិតការប្រើប្រាស់ខ្លាញ់ឆ្អែត (saturated fat) និងការលុបបំបាត់ជាតិខ្លាញ់កែច្នៃ(trans-fat acid) នៅក្នុងផលិតផល នៅក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ចំណីអាហារ កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈថ្នាក់ជាតិស្តីពីរបបអាហារ និង/ឬកាយវប្បកម្ម អនុសាសន៍របស់អង្គការសុខភាពពិភពលោកស្តីពីការផ្សព្វផ្សាយការលក់ចំណីអាហារ និងភេសជ្ជៈគ្មានជាតិអាល់កុលដល់កុមារ និងច្បាប់ ឬបទបញ្ញត្តិដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់អនុវត្តយ៉ាងពេញលេញ នូវក្រមអន្តរជាតិស្តីពីការដាក់លក់ផលិតផលជំនួសទឹកដោះម្តាយ។

ផែនការសកម្មភាពពហុវិស័យជាតិស្តីពីការការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៨-២០២៧ ដែលបានអនុម័ត តម្រូវឱ្យមានការចូលរួមអនុវត្តសកម្មភាពពីក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា រួមមាន ៖ ការកសាងសមត្ថភាព ការកៀងគរធនធាន ការរៀបចំច្បាប់ គោលនយោបាយ និងការរួមបញ្ចូលផែនការក្រៅពីវិស័យសុខាភិបាល ដើម្បីកាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង។

ការផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម នៅតែមានលក្ខណៈដោយឡែកពីគ្នា និងត្រូវបានបង្កើតឡើងជាសកម្មភាពគម្រោងរយៈពេលខ្លី ដោយពឹងផ្អែកលើថវិកាពីម្ចាស់ជំនួយ។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១៣ មក សេវាជំងឺមិនឆ្លង ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅមណ្ឌលសុខភាពចំនួន ១៦២ (១៣% នៃមណ្ឌលសុខភាពសរុបក្នុងប្រទេសកម្ពុជា) និង ៥១មន្ទីរពេទ្យបង្អែក (តិចជាង ៥០% នៃមន្ទីរពេទ្យបង្អែកសរុប) ដោយអនុវត្តតាមសំណុំសកម្មភាពជាសារវន្តនៃជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម របស់អង្គការសុខភាពពិភពលោក(WHO PEN)។ ភាគច្រើន សមត្ថភាពរបស់មណ្ឌលសុខភាព ទៅលើការបង្ការ ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លងចម្បងៗនៅមានកម្រិត ដោយសារតែការខ្វះខាតហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមូលដ្ឋាន ឧបករណ៍ ឱសថសារវន្ត និងសម្ភារសម្រាប់សេវាជំងឺមិនឆ្លង។ លើសពីនេះទៀត មណ្ឌលសុខភាពភាគច្រើនមានតែគិលា-នុបដ្ឋាយិកា និងឆ្មបដែលមិនបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីផ្តល់ការ

ពិនិត្យ ព្យាបាល និងថែទាំបន្តដល់អ្នកជំងឺដែលមានជំងឺទឹកនោមផ្អែម និង/ឬលើសសម្ពាធឈាម ឬជំងឺបៅ ត្រៀមមហារីកមាត់ស្បូន។

បច្ចុប្បន្នមានបណ្តាញមិត្តអប់រំមិត្តសម្រាប់ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ដែលបានអនុវត្តសាកល្បងនៅក្នុងស្រុកប្រតិបត្តិចំនួន២២ ក្នុងខេត្តចំនួន៩។ បណ្តាញមិត្តអប់រំមិត្តនេះ បង្កើតជារចនាសម្ព័ន្ធមួយនៃសហគមន៍អ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែម ដោយសហការជាមួយមន្ទីរពេទ្យបង្អែកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីផ្តល់សេវាគ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯងសម្រាប់ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ដោយអនុវត្តវិធីសាស្ត្រមូលនិធិ ឱសថបង្វិលទុន សម្រាប់ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ ការធ្វើតេស្តមន្ទីរពិសោធន៍ និងព្យាបាល។

និយាមជាតិ (SOP) សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាមក្នុងការថែទាំបឋម (២០១៩) និយាមជាតិសម្រាប់ការពិនិត្យស្រាវជ្រាវជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន និងផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ការបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ២០១៩-២០២៣ ត្រូវបានអនុម័ត និងកំពុងតែត្រូវបានអនុវត្តជាបណ្តើរៗ ជាមួយនឹងធនធាន និងសមត្ថភាពនៅមានកម្រិត សម្រាប់ទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

មានបញ្ហាសុខភាពសាធារណៈផ្សេងៗទៀត ដែលមានទំនាក់ទំនងជាមួយជំងឺមិនឆ្លង សំខាន់ៗទាំងបួន។ បញ្ហាសុខភាពទាំងនេះរួមមាន សុខភាពមាត់ធ្មេញ ភាពពិការភ្នែក និងកម្សោយការស្តាប់។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គោលនយោបាយស្តីពីសុខភាពមាត់ធ្មេញបានផុតកំណត់ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ ខណៈដែលថវិការជួសម្រាប់សកម្មភាពទាក់ទងនឹងសុខភាពមាត់ធ្មេញ មានតិចតួចបំផុត។ ដូច្នេះ អង្គភាពទទួលខុសត្រូវចាំបាច់ត្រូវបង្កើតផែនការសកម្មភាពជាតិរយៈពេលវែងសម្រាប់សុខភាពមាត់ធ្មេញ។ សម្រាប់ការបង្ការភាពពិការភ្នែក កម្មវិធីជាតិសុខភាពភ្នែកបានបង្កើតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិថ្មីមួយនាពេលថ្មីៗនេះស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងបង្ការភាពពិការភ្នែក ២០២១-២០៣០។ ផែនការនេះបានផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលគ្នារវាងជំងឺមិនឆ្លង និងកម្មវិធីសុខភាពភ្នែក ដើម្បីរួមគ្នាក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា ដូចជា ជំងឺរលាកសរសៃបាតភ្នែក និងជំងឺភ្នែកឡើងបាយ ក្នុងចំណោមអ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែម។

១.៣. សនិទានភាព

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានទទួលស្គាល់ការគម្រាមកំហែងធ្ងន់ធ្ងរដែលបង្កឡើងដោយជំងឺមិនឆ្លង ហើយបានចាត់វិធានការឆ្លើយតបមួយចំនួនដូចជា ៖ "យុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា" ដែលត្រូវបានអនុម័តដំបូងនៅឆ្នាំ២០០៧។ ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំបន្តបន្ទាប់មក ប្រទេសនិងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាលកាន់តែច្រើនឡើងក្នុងពិភពលោក បានចាប់ផ្តើមមើលឃើញពីទំហំ

បញ្ហានៃជំងឺមិនឆ្លងដែលកំពុងតែរីកធំឡើង និងផលវិបាកដែលអាចកើតមានបណ្តាលមកពីឃាតករលាក់មុខនេះ ដែលភាគច្រើនគំរាមកំហែងដល់ផលប្រយោជន៍ជាតិ និងអន្តរជាតិ។

បច្ចុប្បន្ន ពិភពលោកបានចាប់ផ្តើមចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាជំងឺមិនឆ្លង ដោយយល់ថាវាជាបញ្ហាសុខភាពសាធារណៈដ៏ធំបំផុត នៅសតវត្សទី២១។ នៅក្នុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសុខាភិបាលនៅទូទាំងសកលលោក បានគាំទ្រសេចក្តីប្រកាសទីក្រុងម៉ូស្គូ ស្តីពីជំងឺមិនឆ្លងនៅក្នុងសន្និសីទថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីសកលលោកលើកដំបូង ស្តីពីរបៀបរស់នៅប្រកបដោយសុខភាពល្អ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងទីក្រុងមូស្គូ សហព័ន្ធរុស្ស៊ី កាលពីថ្ងៃទី ២៨-២៩ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១១ *(១២)*។ ដោយទទួលស្គាល់ពីផលប៉ះពាល់លើសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងសុខភាពសាធារណៈដ៏ធំធេងនៃជំងឺមិនឆ្លង សេចក្តីថ្លែងការណ៍នយោបាយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ (UN) នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំកម្រិតខ្ពស់ស្តីពីការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ត្រូវបានអនុម័តដោយប្រមុខរដ្ឋ និងរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១១ *(១៣)* បន្ទាប់មក មានការបង្កើតផែនការសកម្មភាពសកលសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៣-២០២០ *(១៤)* ក្របខណ្ឌត្រួតពិនិត្យតាមដានសកលសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង និងផែនការសកម្មភាពតំបន់ប៉ាស៊ីហ្វិកខាងលិចសម្រាប់ការបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៤-២០២០ *(១៥)*។

នៅឆ្នាំ២០១៣ ផែនការសកម្មភាពសកលសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ឆ្នាំ២០១៣-២០២០ និងក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យសកលសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង ត្រូវបានអនុម័តដោយរដ្ឋជាសមាជិក។ ក្របខ័ណ្ឌត្រួតពិនិត្យសកលសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងនេះ ដែលរួមមានគោលដៅសកលស្ម័គ្រចិត្តចំនួនប្រាំបួន និងសូចនាករចំនួន២៥ ដើម្បីកាត់បន្ថយការស្លាប់មុនអាយុពីជំងឺមិនឆ្លងឲ្យបាន ២៥%នៅឆ្នាំ២០២៥ ដោយបង្កើនការផ្តល់ឱសថសារវ័ន្តនិងបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងឲ្យបាន៨០% អ្នកជំងឺទទួលការព្យាបាលរួមទាំងការផ្តល់ប្រឹក្សាសម្រាប់បង្ការរោគគាំងបេះដូង និងជំងឺគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាល៥០% បញ្ឈប់ការកើនឡើងនៃរោគជាត់ និងជំងឺទឹកនោមផ្អែម កាត់បន្ថយការឡើងសម្ពាធឈាមចំនួន ២៥% កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ ៣០%, កាត់បន្ថយការទទួលទានអំបិល/សូដ្យូម ៣០% កាត់បន្ថយកង្វះកាយវប្បកម្ម ១០% និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់១០%។ ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅទាំងនេះ រដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានជម្រុញឱ្យកំណត់ ចំណុចគោលដៅនៃជំងឺមិនឆ្លងសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៥ ដោយផ្អែកលើបរិបទជាតិ បង្កើតផែនការសកម្មភាពពហុវិស័យជាតិសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង ដើម្បីកាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យ និងរៀបចំប្រព័ន្ធសុខាភិបាលដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងជំងឺមិនឆ្លង សំដៅសម្រេចបានចំណុចគោលដៅជាតិ ត្រឹមឆ្នាំ ២០២៥។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានសម្រេចដាក់បញ្ចូលជំងឺមិនឆ្លងទៅក្នុងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព ដើម្បីសម្រេចឲ្យបានការថយចុះមួយភាគបីនៃអត្រាមរណភាពមុនអាយុ ដោយសារជំងឺមិនឆ្លងត្រឹមឆ្នាំ ២០៣០។ នៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសុខាភិបាលទី៤ ឆ្នាំ២០២២-២០៣០ (ផយស៤) ជំងឺមិនឆ្លងត្រូវបានកំណត់ថាជាផ្នែកអាទិភាពមួយក្នុងចំណោមផ្នែកជាអាទិភាពចំនួនបួន ។ ក្រសួងសុខាភិបាលបានខិតខំប្រឹងប្រែងអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៣-២០២០ ដោយផ្តោតលើការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង ដូចជាការស្រាវជ្រាវរកឱ្យឃើញទាន់ពេលវេលា ការពិនិត្យ និងការព្យាបាលជំងឺមិនឆ្លង រួមទាំងការអប់រំសុខភាពសម្រាប់ឥរិយាបថប្រកបដោយសុខុមាលភាព ក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលស្វែងរកសេវាសុខភាពនៅតាមមូលដ្ឋានសុខាភិបាល និងនៅក្នុងសហគមន៍។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លងឆ្នាំ២០២២-២០៣០ ត្រូវបានអភិវឌ្ឍបន្តពីសមិទ្ធផលសំខាន់ៗដែលទទួលបានកន្លងមក និងដាក់ចេញនូវមាគ៌ាមួយដើម្បីពង្រឹងនិងពង្រីកវឌ្ឍនភាពទាំងនេះពីឆ្នាំ២០២២ ដល់ឆ្នាំ ២០៣០ ជាបន្តទៀត។

ចាប់តាំងពីផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៣-២០២០ ត្រូវបានអនុវត្តមក វឌ្ឍនភាពជាច្រើនត្រូវបានធ្វើឡើង។ សមិទ្ធផលសំខាន់ៗរួមមាន ៖

- ផែនការសកម្មភាពពហុវិស័យជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៨-២០២៧ ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងអនុម័តដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រីកម្ពុជា។ ផែនការនេះផ្តោតលើការបង្ការជំងឺមិនឆ្លងតាមរយៈកិច្ចសហការពហុវិស័យ និងការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីបង្ការជំងឺមិនឆ្លង ដើម្បីកាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លងចម្បងៗ រួមមាន ការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ របបអាហារមិនមានសុខុមាលភាព និងកង្វះកាយវប្បកម្ម។
- ផែនការសកម្មភាពជាតិដើម្បីកាត់បន្ថយអំបិល ២០២១-២០២៧ ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងអនុម័តដោយក្រសួងសុខាភិបាល កាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២១។
- និយាមជាតិសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាមក្នុងការថែទាំបឋម ត្រូវបានអនុម័តដោយក្រសួងសុខាភិបាល កាលពីថ្ងៃទី ២៩ ខែមករា ឆ្នាំ ២០១៩ និងប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តនៅថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩។
- និយាមជាតិសម្រាប់ការពិនិត្យស្រាវជ្រាវជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ត្រូវបានបង្កើតនិងអនុម័តដោយក្រសួងសុខាភិបាល កាលពីថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ និងប្រកាសឱ្យអនុវត្តនៅថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៨។

- ផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ការបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ២០១៩-២០២៣ ត្រូវបានបង្កើត និងអនុម័តដោយក្រសួងសុខាភិបាល នៅថ្ងៃទី១២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ និងប្រកាស ឱ្យអនុវត្តនៅថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩។
- មគ្គុទេសក៍ព្យាបាលជំងឺទឹកនោមផ្អែមប្រភេទ២ និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាមចំពោះមនុស្សពេញវ័យនៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែក ត្រូវបានបង្កើត និងអនុម័តដោយក្រសួងសុខាភិបាលក្នុងឆ្នាំ២០១៥។
- មជ្ឈមណ្ឌលជាតិជំងឺមហារីក ត្រូវបានបង្កើត និងសម្ពោធនៅថ្ងៃទី ១៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨។
- ប្រព័ន្ធព័ត៌មានសម្រាប់គ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតពីឆ្នាំ២០២០ ហើយត្រូវបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តនៅថ្នាក់ជាតិ នៅឆ្នាំ២០២១ និងបច្ចុប្បន្នកំពុងត្រូវបានពង្រីកទៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
- ការអង្កេតរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោកលើកទីពីរ លើកត្តាហានិភ័យជំងឺមិនឆ្លងត្រូវបានធ្វើក្នុងឆ្នាំ២០១៦។ នេះគឺជាការអង្កេតដែលមានលក្ខណៈតំណាងឲ្យថ្នាក់ជាតិទៅលើកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លងក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។
- ការអង្កេតលើសុខភាពសិស្សនៅតាមសាលារៀនជាលើកទីមួយ (GSHS) ត្រូវបានធ្វើនៅឆ្នាំ២០១៣។ នេះគឺជាការអង្កេតដែលមានលក្ខណៈតំណាងថ្នាក់ជាតិ ទៅលើកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លងក្នុងចំណោមមនុស្សវ័យជំទង់នៅកម្ពុជា។
- ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់សម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យថ្នាំជក់នៅកម្ពុជា ត្រូវបានពង្រឹងយ៉ាងខ្លាំងចាប់តាំងពីការអនុម័ត និងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យថ្នាំជក់ ឆ្នាំ២០១៥ តាមរយៈការអនុវត្តច្បាប់គ្មានផ្សែងបារីនៅទី សាធារណៈ ហាមឃាត់ទាំងស្រុងនូវការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ការផ្សព្វផ្សាយ ការឧបត្ថម្ភធន និងកញ្ចប់បារីលាត។
- ច្បាប់ជាតិស្តីពីការត្រួតពិនិត្យថ្នាំជក់ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៥។
- អនុក្រឹត្យអនុម័តនៅថ្ងៃទី២២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីការបោះពុម្ពសារព្រមានសុខភាពជាភាសាខ្មែរ និងរូបភាពលើកញ្ចប់ផលិតផលថ្នាំជក់ឱ្យបានទំហំ៥៥%នៃកញ្ចប់ផលិតផល។
- អនុក្រឹត្យស្តីពីការហាមឃាត់ការជក់បារីនៅកន្លែងធ្វើការ និងទីសាធារណៈ អនុម័តឆ្នាំ២០១៦។
- ការអង្កេតថ្នាក់ជាតិលើការប្រើប្រាស់ផលិតផលថ្នាំជក់ក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យលើកទី៣របស់កម្ពុជា ត្រូវបានធ្វើក្នុងឆ្នាំ២០២១ ដោយប្រើវិធីសាស្ត្រដូចគ្នានឹងការអង្កេតដែលបានធ្វើនៅឆ្នាំ២០១១។
- ការស្ទង់មតិលើកទីមួយនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ដើម្បីវាស់វែងអាកប្បកិរិយារបស់ប្រជាជនកម្ពុជាចំពោះការយកពន្ធលើការប្រើប្រាស់ភេសជ្ជៈផ្អែម និងស្ករ ត្រូវបានទទួលការគាំទ្រកម្រិតខ្ពស់ និងទូលំទូលាយក្នុងចំណោមអ្នករស់នៅទីក្រុង។

- ការពិភាក្សាលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យផលិតផលគ្រឿងស្រវឹងត្រូវបានផ្តួចផ្តើមឡើង។
- សេវាជំងឺមិនឆ្លង ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅមណ្ឌលសុខភាពចំនួន ១៦២ (១៣% នៃមណ្ឌលសុខភាពសរុបក្នុងប្រទេសកម្ពុជា) និងមន្ទីរពេទ្យបង្អែកចំនួន ៥១ (តិចជាង ៥០% នៃមន្ទីរពេទ្យបង្អែកសរុប) ដោយអនុវត្តតាមសំណុំសកម្មភាពអន្តរាគមន៍ជាសារវន្តសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោកសម្រាប់ការថែទាំសុខភាពបឋម (WHO PEN) ។
- មូលដ្ឋានសុខាភិបាលសរុបចំនួន៣៥១ ត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលអំពីការពិនិត្យ និងព្យាបាលជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន។ ក្នុងចំណោមមូលដ្ឋានសុខាភិបាលទាំងនេះ មានមន្ទីរពេទ្យបង្អែកចំនួន៨០ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល និងមានសមត្ថភាពព្យាបាលដំបៅត្រៀមមហារីកមាត់ស្បូន។

គម្រោងសាកល្បងបណ្តាញមិត្តអប់រំមិត្តសម្រាប់ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម មានសកម្មភាពនៅក្នុងស្រុកប្រតិបត្តិចំនួន ២២ នៅក្នុងខេត្តចំនួន ៩ (រួមទាំងរាជធានីភ្នំពេញ)។ បណ្តាញមិត្តអប់រំមិត្តនេះ បង្កើតជារចនាសម្ព័ន្ធមួយនៃសហគមន៍អ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែម ដោយសហការជាមួយមន្ទីរពេទ្យបង្អែកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីផ្តល់សេវាគ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯងសម្រាប់ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ដោយអនុវត្តវិធីសាស្រ្តមូលនិធិ ឱសថបង្វិលទុន សម្រាប់ដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ ការធ្វើតេស្តមន្ទីរពិសោធន៍ និងព្យាបាល។

ទោះបីជាមានសមិទ្ធផលទាំងនេះក្តី ផែនការយុទ្ធសាស្រ្តជាតិបច្ចុប្បន្នសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៣-២០២០ បានចប់ទៅដោយបន្សល់ទុកនូវគម្លាតដ៏ធំមួយនៃការឆ្លើយតបរបស់ប្រព័ន្ធសុខាភិបាលចំពោះជំងឺមិនឆ្លងនៅក្នុងការថែទាំសុខភាពបឋម និងការកាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លងចម្បងៗ តាមរយៈការកាត់បន្ថយជាតិអំបិល និងស្ករក្នុងចំណោមប្រជាជន ការតម្លើងពន្ធសម្រាប់ផលិតផលថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងភេសជ្ជៈផ្អែមដែលមានជាតិស្ករ។ ដូច្នេះ គម្លាតទាំងនេះចាំបាច់ត្រូវតែផ្តល់អាទិភាព និងដោះស្រាយនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្រ្តជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០ ដែលផ្តោតលើការពង្រឹងប្រព័ន្ធសុខាភិបាលដើម្បីដោះស្រាយជំងឺមិនឆ្លងតាមរយៈការថែទាំសុខភាពបឋមដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ និងការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល និងពង្រឹងការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពពហុវិស័យជាតិស្តីពីការការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៨-២០២៧។

២. ទស្សនវិស័យ

ជំងឺមិនឆ្លងត្រូវបានបង្ការ និងគ្រប់គ្រងដោយប្រសិទ្ធភាព និងសមធម៌ ដែលរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយជំងឺ និងបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ចសង្គម សម្រាប់ប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

៣. បេសកកម្ម

ពង្រីកអន្តរាគមន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងសមធម៌ ដើម្បីបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការពង្រឹងប្រព័ន្ធសុខាភិបាល និងកិច្ចសហការពហុវិស័យ ។

៤. គោលដៅ និងគោលបំណង

៤.១. គោលដៅ

ដើម្បីកាត់បន្ថយបន្ទុកនៃជំងឺ មរណភាព និងពិការភាពដែលអាចបង្ការ និងជៀសវាងបាននូវជំងឺមិនឆ្លងសំខាន់ៗទាំងបួន ដែលរួមមាន ជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង ជំងឺមហារីក ជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ និងជំងឺទឹកនោមផ្អែម ។

៤.២. គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រ

ក្រសួងសុខាភិបាលបានដាក់ចេញគោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដើម្បីដោះស្រាយបន្ទុកនៃជម្ងឺមិនឆ្លងដែលកំពុងតែកើនឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍ណែនាំ រួមទាំងយេនឌ័រ សមភាព និងសិទ្ធិ សកម្មភាពពហុវិស័យ វិធីសាស្ត្រក្នុងការរស់នៅ ការផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់ប្រជាជន និងសហគមន៍ យុទ្ធសាស្ត្រផ្អែកលើភ័ស្តុតាង និងការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល ។

គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រ នៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០ ត្រូវបានកំណត់ ឱ្យសម្រេចបាននូវការកាត់បន្ថយចំនួនមួយភាគបីនៃការស្លាប់មុនអាយុដោយសារជំងឺមិនឆ្លងត្រឹមឆ្នាំ២០៣០ ដូចមានចែងនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសុខាភិបាលទីបួន ឆ្នាំ២០២២ - ២០៣០ និងចំណុចគោលដៅ នៃការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពកម្ពុជា។ គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទាំងនេះ រួមមាន៖

គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទី ១ ៖

បញ្ឈប់ការកើនឡើងនៃជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការប្រើប្រាស់យន្តការអន្តរវិស័យ សម្រាប់កាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង ដោយផ្តោតលើបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងការតម្លើងពន្ធសម្រាប់ផលិតផលថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងភេសជ្ជៈផ្អែម ការលើកស្ទួយបរិស្ថានរូបវ័ន្ត និងសង្គមប្រកបដោយសុខុមាលភាព ។

ផ្នែកនៃសកម្មភាពដែលត្រូវអនុវត្ត ៖

១. ផ្តល់ភាពអង់អាចដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍ ដើម្បីការពារខ្លួនពីជំងឺមិនឆ្លង ដោយលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងសុខភាព និងផ្តល់ការអប់រំអំពីឥរិយាបថដែលនាំឲ្យមានសុខភាពល្អ ។

២. ពង្រឹងវិធានការត្រួតពិនិត្យថ្នាំជក់ តាមរយៈការរឹតបន្តឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យថ្នាំជក់ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការអប់រំ និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ផលិតផលថ្នាំជក់ ២០២១-២០២៦ ។

៣. កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ ។

៤. លើកកម្ពស់របបអាហារដែលមានសុខុមាលភាព។

៥. លើកកម្ពស់កាយវប្បកម្ម។

គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទី ២ ៖

រៀបចំប្រព័ន្ធសុខាភិបាលដើម្បីផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការថែទាំសុខភាពបឋមដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ ការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល និងការគាំទ្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺរ៉ាំរ៉ៃនានា ដូចជាជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺលើសសម្ពាធឈាម និងមហារីកមាត់ស្បូន ក៏ដូចជាការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការថែទាំសម្រន់ នៅពេលត្រូវការ។

ផ្នែកនៃសកម្មភាពដែលត្រូវអនុវត្ត ៖

១. ពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងបុគ្គលិកសុខាភិបាល ដើម្បីផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម និងតាមរយៈប្រព័ន្ធបញ្ជូនជំងឺសមស្របទូទាំងប្រទេស ។

២. ធានាការផ្គត់ផ្គង់ឱសថសារវ័ន្ត ឧបករណ៍បរិក្ខារជាមូលដ្ឋាន និងបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ពិនិត្យរកជំងឺឲ្យបានទាន់ពេល ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម ។

៣. បង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង នៅតាមមូលដ្ឋានសុខាភិបាលទូទាំងប្រទេស ។

៤. ផ្តល់ការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍ និងដាក់បញ្ចូលសេវាជំងឺមិនឆ្លងដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ តាមរយៈក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ មិត្តអប់រំមិត្ត ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ និងការគ្រប់គ្រងខ្លួនឯងក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយសង្គមស៊ីវិល ។

៥. បង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានសេវាស្តារលទ្ធភាពពលកម្មនៅតាមសហគមន៍ ការថែទាំសម្រន់ និងការព្យាបាលការឈឺចាប់សម្រាប់ជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ និងជំងឺដែលគម្រាមកំហែងដល់អាយុជីវិតផ្សេងទៀតជាផ្នែកមួយនៃការថែទាំបន្ត ។

៦. ធ្វើការរួមគ្នាជាមួយនឹងបញ្ហាសុខភាពសាធារណៈដទៃទៀត ដូចជាសុខភាពមាត់ធ្មេញ ភាពពិការភ្នែក និងកម្សោយការស្តាប់ ។

៧. ពង្រឹងយន្តការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់ជំងឺមិនឆ្លង ដែលគ្របដណ្តប់លើការបង្ការ ការព្យាបាល ការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការថែទាំសម្រន់ ។

គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រទី ៣ ៖

វាស់វែងនិន្នាការនៃជំងឺមិនឆ្លង និងកត្តាហានិភ័យរបស់ជំងឺទាំងនេះ ដើម្បីផ្តល់ជាមូលដ្ឋានដល់ការសម្រេចចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយ តាមរយៈការធ្វើការអង្កេត និងការស្រាវជ្រាវប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ ផ្អែកលើភ័ស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រ ។

ផ្នែកនៃសកម្មភាពដែលត្រូវអនុវត្ត ៖

១. អនុវត្តយន្តការអង្កេតតាមដានជំងឺមិនឆ្លងនៅថ្នាក់ជាតិ។

២.ពង្រឹងសមត្ថភាពជាតិសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវបែបគុណភាព ការអភិវឌ្ឍ និងនវានុវត្តន៍ ទាក់ទងនឹងការបង្ការ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង។

រូបភាពទី៣ ៖ ទិដ្ឋភាពរួមនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០

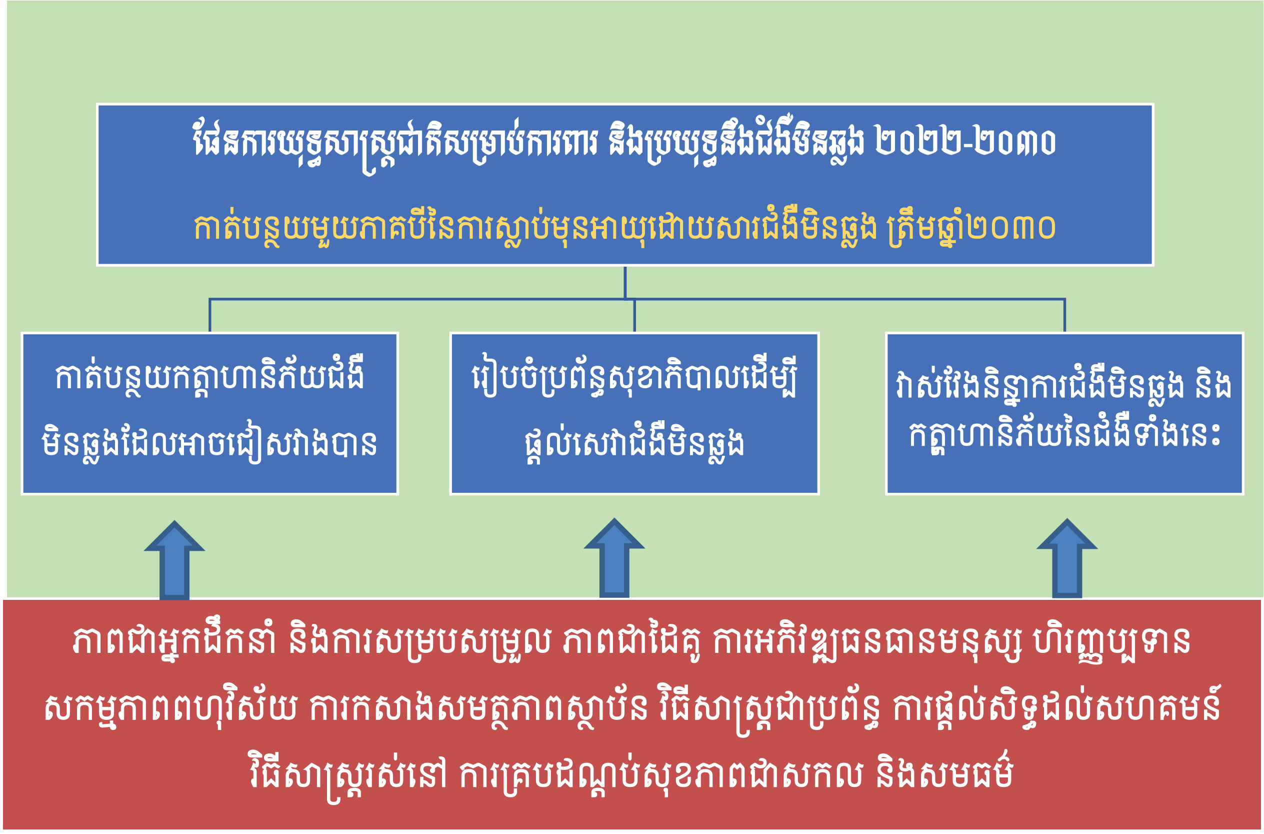

៥. ក្របខ័ណ្ឌជាយុទ្ធសាស្ត្រ

ដោយសារតែសមត្ថភាពប្រព័ន្ធសុខាភិបាលនៅមានកម្រិត អន្តរាគមន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពតម្លៃសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងមិនអាចត្រូវបានអនុវត្តក្នុងពេលដំណាលគ្នាទាំងអស់បានទេ ហើយគេត្រូវធ្វើការជ្រើសរើសជម្រើសគោលនយោបាយមួយចំនួនដែលអាចអនុវត្តទៅបាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ដូច្នេះ ក្រសួងសុខាភិបាលបានផ្តល់អាទិភាពលើការពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងព្យាបាលជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺលើសសម្ពាធឈាម និងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូននៅក្នុងការថែទាំសុខភាពបឋម និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នាជាមួយក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីដោះស្រាយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការអនុវត្តផែនការសកម្មភាពពហុវិស័យជាតិស្តីពីការការពារ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០១៨-២០២៧។

ឧបសគ្គផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុនិងធនធានមនុស្ស មានន័យថា កម្ពុជាមិនអាចអនុវត្តកិច្ចអន្តរាគមន៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពតម្លៃទាំងអស់ក្នុងពេលតែមួយបានទេ។ ដូច្នេះ គេត្រូវអនុវត្តជាដំណាក់កាល ដោយក្នុងនោះ

សកម្មភាពជាអាទិភាពខ្ពស់បំផុតត្រូវអនុវត្តមុន បន្ទាប់មក អនុវត្តអន្តរាគមន៍សំខាន់បន្តបន្ទាប់ទៀត បន្ទាប់ពីអន្តរាគមន៍ស្នូលត្រូវបានអនុវត្តដោយជោគជ័យ។

ការកំណត់អាទិភាព គឺជាគន្លឹះក្នុងការសម្រេចបាននូវការពង្រីកវិសាលភាព ដែលប្រទេសនានាត្រូវការ ដើម្បីឈានទៅសម្រេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព ។ ប្រទេសនានាគួរតែចាប់ផ្តើមកំណត់ និងពង្រីកអាទិភាពដែលបានជ្រើសរើសក្នុងចំណោមអន្តរាគមន៍ដែលមានប្រសិទ្ធភាពតម្លៃ មានតម្លៃសមរម្យ និងផ្អែកលើភ័ស្តុតាងដែលត្រូវបានណែនាំសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង ជាជាងការព្យាយាមអនុវត្តអនុសាសន៍ទាំងអស់ក្នុងពេលតែមួយ ។

៦. សកម្មភាព

	សកម្មភាពសំខាន់ៗ	ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា	អង្គភាពទទួលខុសត្រូវ
គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រទី ១ ៖ បញ្ឈប់ការកើនឡើងនៃជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការប្រើប្រាស់យន្តការអន្តរវិស័យសម្រាប់កាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង ដោយផ្តោតលើបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងការតម្លើងពន្ធសម្រាប់ផលិតផលថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងភេសជ្ជៈផ្អែម ការលើកស្ទួយបរិស្ថានរូបវន្ត និងសង្គមប្រកបដោយសុខុមាលភាព ។			
១	ផ្តល់ភាពអង់អាចដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍ ដើម្បីការពារខ្លួនពីជំងឺមិនឆ្លង ដោយលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងសុខភាព និងផ្តល់ការអប់រំអំពីឥរិយាបថដែលមានសុខភាពល្អ ។		
១.១	បង្កើតសៀវភៅណែនាំ ដើម្បីផ្តល់ឱ្យពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍យល់ដឹងក្នុងការការពារជំងឺមិនឆ្លង និងបុគ្គលម្នាក់ៗក្នុងគ្រួសារអាចកំណត់បញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងជំងឺមិនឆ្លង ស្វែងយល់ពីឥរិយាបថប្រកបដោយ ហានិភ័យទៅលើសុខភាពដែលអាចឲ្យកើតមានជំងឺមិនឆ្លង និងប្រកាន់យកឥរិយាបថដែលនាំឲ្យមានសុខភាពល្អ ដើម្បីការពារ ឬកាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង ។	២០២២	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព
១.២	បណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព និងក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ អំពីការប្រើប្រាស់សៀវភៅណែនាំ ដើម្បីផ្តល់ឱ្យពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍យល់ដឹងក្នុងការការពារជំងឺមិនឆ្លង ។	២០២២-២០២៤	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ

១.៣	ដាក់បញ្ចូលសកម្មភាពចុះមូលដ្ឋានដែលទាក់ទងនឹងជំងឺមិនឆ្លង ទៅក្នុងកម្មវិធីសុខភាពផ្សេងៗទៀត ដើម្បីគ្របដណ្តប់លើ ប្រជាជនដែលងាយរងគ្រោះ និងអ្នកដែលមិនត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់ ។	២០២២-២០២៦	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ស្រុកប្រតិបត្តិ • មណ្ឌលសុខភាព • អង្គការសង្គមស៊ីវិលនិង ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៤	ធ្វើយុទ្ធនាការអប់រំជាសាធារណៈ និងផ្សព្វផ្សាយទូទាំងប្រទេសអំពីការការពារជំងឺមិនឆ្លង រួមទាំងយុទ្ធនាការទ្រង់ទ្រាយធំផ្តោត លើប្រជាជនគោលដៅមួយភាគធំ ឬទាំងអស់ ដោយប្រើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងមានរយៈពេលវែង ឬធ្វើដដែលៗពេញមួយឆ្នាំ ។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងព័ត៌មាន
១.៥	កសាងសមត្ថភាពក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងមណ្ឌលសុខភាព និងបណ្តាញសហគមន៍ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានសុខភាពស្តីពីកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង និងលើកកម្ពស់ការបង្ការបឋម និងការពិនិត្យស្រាវជ្រាវក្នុងចំណោមសមាជិក សហគមន៍ ក៏ដូចជាការផ្តល់ការគាំទ្រដល់អ្នកដែលមានជំងឺមិនឆ្លង ដើម្បីគ្រប់គ្រងជំងឺរបស់ពួកគេ ។	២០២២-២០៣០	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ
២	**ពង្រឹងវិធានការត្រួតពិនិត្យថ្នាំជក់ តាមរយៈការរឹតបន្តឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យផលិតផលថ្នាំជក់ និងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការអប់រំ និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ផលិតផលថ្នាំជក់ ២០២១-២០២៦**		
២.១	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីបង្កើនពន្ធអាករលើថ្នាំជក់សំដៅកាត់បន្ថយលទ្ធភាពទិញផលិតផលថ្នាំជក់។	២០២២-២០២៥	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ • ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ
២.២	អនុវត្តការហាមជក់បារីនៅទីសាធារណៈ តាមរយៈអនុក្រឹត្យស្តីពីវិធានការហាមឃាត់ការជក់បារី ឬការបង្ហុយផ្សែងបារីនៅកន្លែងធ្វើការ និងនៅទីសាធារណៈ។	២០២២-២០២៥	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • សាលាក្រុង/សាលាខេត្ត

២.៣	ពង្រឹកការហាមផ្សាយពាណិជ្ជកម្មថ្នាំជក់ ការផ្សព្វផ្សាយ និងការឧបត្ថម្ភធន តាមរយៈការអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការហាមឃាត់ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មផលិតផលថ្នាំជក់។	២០២២- ២០៣០	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • គណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង
២.៤	ផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីការឈប់ជក់បារី និងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅតាម មូលដ្ឋានសុខាភិបាលរួមទាំងមណ្ឌលសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យបង្អែក។	២០២២- ២០៣០	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • មណ្ឌលសុខភាព • មន្ទីរពេទ្យបង្អែក
២.៥	ពង្រឹកទំហំសារព្រមានសុខភាពជារូបភាព និងអនុវត្តស្តង់ដារកញ្ចប់បារី ។	២០២២- ២០៣០	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • គណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង
២.៦	ធ្វើយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយ និងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ តាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ទូលំទូលាយ និងការប្រាស្រ័យទាក់ទងអន្តរបុគ្គល។	២០២២- ២០៣០	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល
៣	**កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់**		
៣.១	រៀបចំបញ្ចប់ និងអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងស្រវឹង ។	២០២២- ២០២៦	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • គណៈកម្មាធិការអន្តរក្រសួង • គណៈរដ្ឋមន្ត្រី • រដ្ឋសភា • រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
៣.២	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីតម្លើងពន្ធអាករលើគ្រឿងស្រវឹង ។	២០២២- ២០២៦	• អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ • ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល
៣.៣	អនុម័ត និងរឹតបន្តឹងការហាមឃាត់ ទៅលើការដាក់លក់រាយគ្រឿងស្រវឹង ដោយការកាត់បន្ថយម៉ោងលក់ ។	២០២២- ២០៣០	• សាលាក្រុង • សាលាខេត្ត • អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន
៣.៤	អនុវត្តវិធានការដើម្បីគ្រប់គ្រងការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ការផ្សព្វផ្សាយ និងការឧបត្ថម្ភគ្រឿងស្រវឹងនៅលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយជាច្រើនប្រភេទ ។	២០២២- ២០៣០	• ក្រសួងព័ត៌មាន, • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល

៣.៥	ផ្តល់ការអប់រំ និងព័ត៌មានពេញលេញដល់សាធារណជនអំពីផលប៉ះពាល់នៃគ្រឿង ស្រវឹងលើសុខភាព សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន។	២០២២-២០៣០	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល
៤	លើកកម្ពស់របបអាហារដែលមានសុខុមាលភាព		
៤.១	អនុវត្តផែនការសកម្មភាពជាតិដើម្បីកាត់បន្ថយអំបិល ២០២១-២០២៧ ទូទាំងប្រទេស ដោយសហការជាមួយក្រសួង ពាក់ព័ន្ធ។	២០២២-២០២៧	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ
៤.២	បង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីហានិភ័យចំពោះ សុខភាព និងប្រភពអាហារដែលមានជាតិអំបិល ។	២០២២-២០២៣	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • នាយកដ្ឋានសុខភាពសិក្សា • ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
៤.៣	ធ្វើយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយអំពីការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថ ទាក់ទងនឹងការកាត់បន្ថយអំបិលនៅតាមទីកន្លែងធ្វើការ និងនៅក្នុងស្ថាប័ន ឬកន្លែងផ្សេងៗទៀត ដូចជាសាលារៀន និងមន្ទីរពេទ្យ ជាដើម។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • មន្ទីរពេទ្យជាតិ • មន្ទីរពេទ្យបង្អែក • នាយកដ្ឋានសុខភាពសិក្សា • ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
៤.៤	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីតម្លើងពន្ធលើ ភេសជ្ជៈមានជាតិផ្អែម ដើម្បីកាត់បន្ថយ ការប្រើប្រាស់ស្ករ។	២០២២-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ • ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ
៤.៥	រៀបចំគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីរបបអាហារសម្រាប់មនុស្សពេញវ័យនៅកម្ពុជា ។	២០២២-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិគាំពារមាតានិងទារក • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព
៤.៦	ធ្វើយុទ្ធនាការតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ អំពីរបបអាហារដែលមានសុខភាពល្អ រួមទាំងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថក្នុងសង្គម ដើម្បីកាត់បន្ថយការទទួលទានជាតិខ្លាញ់សរុប ខ្លាញ់ចម្រាញ់ពីសត្វ ស្ករ និងអំបិល និងលើកកំពស់ការទទួលទានផ្លែឈើ និងបន្លែ ។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • ក្រសួងព័ត៌មាន

៤.៧	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់កាត់បន្ថយរបបអាហារដែលមិនល្អសម្រាប់សុខភាព ទាក់ទងនឹងជំងឺមិនឆ្លង។	២០២៣	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិគាំពារមាតានិងទារក • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល
៥	លើកកម្ពស់កាយវប្បកម្ម		
៥.១	រៀបចំបង្កើត គោលការណ៍ណែនាំ ស្តីពីកាយវប្បកម្ម	២០២៣	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល
៥.២	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់កាត់បន្ថយកង្វះកាយវប្បកម្ម ។	២០២៤-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល
៥.៣	ធ្វើយុទ្ធនាការអប់រំសាធារណៈ និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីកាយវប្បកម្ម ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយ រួមជាមួយនឹងសកម្មភាពអប់រំតាមសហគមន៍ផ្សេងទៀត ។	២០២៥-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
៥.៤	ផ្តល់ការប្រឹក្សាអំពីកាយវប្បកម្មដែលជាផ្នែកមួយនៃការថែទាំសុខភាពបឋមជាប្រចាំ	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងសុខាភិបាល • មន្ទីរពេទ្យបង្អែក • មណ្ឌលសុខភាព

គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រទី ២ ៖
រៀបចំប្រព័ន្ធសុខាភិបាលដើម្បីផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការថែទាំសុខភាពបឋមដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ ការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល និងការគាំទ្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺរ៉ាំរ៉ៃនានា ដូចជាជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺលើសសម្ពាធឈាម និងមហារីកមាត់ស្បូន រួមទាំងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការថែទាំសម្រន់ នៅពេលត្រូវការ ។

១	ពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងបុគ្គលិកសុខាភិបាល ដើម្បីផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម និងតាមរយៈប្រព័ន្ធបញ្ជូនសមស្របទូទាំងប្រទេស ។		
១.១	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីសុខាភិបាល មូលដ្ឋាន តាមរយៈការដាក់បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង (លើសសម្ពាធឈាម ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន) នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម ទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សា របស់សាលាគិលានុបដ្ឋាក និងឆ្មប។	២០២៣-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស • សាលាមធ្យមសិក្សា សុខាភិបាលភូមិភាគ • សកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល • ក្រសួងសុខាភិបាល

១.២	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលអំពីការគ្រប់គ្រងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន នៅកម្រិតថែទាំ សុខភាពបឋម។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ដៃគូសុខាភិបាល
១.៣	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់គិលានុបដ្ឋាក និងវេជ្ជបណ្ឌិត អំពីការគ្រប់គ្រងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ជំងឺទឹកនោមផ្អែម នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • មន្ទីរពេទ្យបង្អែក • ស្រុកប្រតិបត្តិ
១.៤	ពង្រីកសេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម និងផ្នែកជំងឺមិនឆ្លងនៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្ត និងស្រុកទូទាំងប្រទេស។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • ដៃគូសុខាភិបាល
១.៥	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល ឆ្មប និងវេជ្ជបណ្ឌិតអំពីការពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងព្យាបាលជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • ដៃគូសុខាភិបាល
១.៦	ពង្រីកសេវាពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងព្យាបាលជំងឺមហារីកមាត់ស្បូននៅតាមមូលដ្ឋានសុខាភិបាល	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៧	ផ្តល់វ៉ាក់សាំង HPV ដល់ក្មេងស្រីតាមរយៈដាក់បញ្ចូលវ៉ាក់សាំង HPV ទៅក្នុងកម្មវិធីជាតិផ្តល់ថ្នាំបង្ការ ។	២០២២-២០៣០	• កម្មវិធីជាតិផ្តល់ថ្នាំបង្ការនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិគាំពារមាតា និងទារក
១.៨	អនុវត្តផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ការបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ២០១៩-២០២៣ ។	២០២២-២០២៣	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព
១.៩	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ការបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ២០២៤-២០៣០ ។	២០២៣-២០២៤	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព
១.១០	ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និយាមជាតិសម្រាប់ការពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងគ្រប់គ្រងមហារីកមាត់ស្បូន។	២០២២	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព

១.១១	ពិចារណាលើការអភិវឌ្ឍន៍ផែនការជាតិគ្រប់គ្រងជំងឺមហារីក ប្រសិនបើ សមត្ថភាព ប្រព័ន្ធសុខាភិបាលទាក់ទងនឹងធនធាន និងតម្រូវការហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រាន់។	២០២៥-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព
១.១២	បណ្ដុះបណ្ដាលអ្នកផ្ដល់សេវាថែទាំសុខភាពនៅមណ្ឌលសុខភាព មន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្ត និងស្រុក អំពីរោគសញ្ញា និងសញ្ញាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជំងឺមហារីកទូទៅ រួមទាំងជំងឺមហារីកលើកុមារ ដើម្បីធានាការបញ្ជូនភ្លាមៗ ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងការព្យាបាលទាន់ពេលវេលា ។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិជំងឺមហារីក • សេវាផ្នែកជំងឺមហារីក • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • មន្ទីរពេទ្យបង្អែក • មណ្ឌលសុខភាព
១.១៣	ធានាថា ទារកទាំងអស់ ដែលកើតនៅក្នុងមូលដ្ឋានសុខាភិបាល ទទួលបានវ៉ាក់សាំងការពារមេរោគរលាកថ្លើមប្រភេទបេ ក្នុងអំឡុង ២៤ម៉ោងនៃកំណើត។	២០២២-២០៣០	• កម្មវិធីជាតិផ្ដល់ថ្នាំបង្ការនៃមជ្ឈមណ្ឌលជាតិគាំពារមាតា និងទារក
២	**ធានាការផ្គត់ផ្គង់ឱសថសារវ័ន្ត ឧបករណ៍បរិក្ខារជាមូលដ្ឋាន និងបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ពិនិត្យរកជំងឺទាន់ពេលវេលា ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម ។**		
២.១	អនុម័ត និងអនុវត្តបញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់សម្រាប់ការការពិនិត្យតាមដាន វាយតម្លៃ និងគ្រប់គ្រង ឱសថសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង រួមទាំងឱសថព្យាបាលសម្រន់ និងឱសថបំបាត់ការឈឺចាប់ នៅថ្នាក់ស្រុកប្រតិបត្តិ មន្ទីរពេទ្យបង្អែក និងមណ្ឌលសុខភាព ស្របតាមបញ្ជី ឱសថសារវ័ន្តរបស់ក្រសួងសុខាភិបាលដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ។	២០២២	• នាយកដ្ឋានឱសថ • ឃ្លាំងឱសថកណ្ដាល • នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • មន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្ត/ស្រុក
២.២	ផ្គត់ផ្គង់ឱសថសារវ័ន្តគ្រប់គ្រាន់រួមទាំងបរិក្ខារជាមូលដ្ឋាន និងបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ជំងឺ មិនឆ្លង ដល់មន្ទីរពេទ្យបង្អែក និងមណ្ឌលសុខភាព។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានឱសថ • ឃ្លាំងឱសថកណ្ដាល • ផ្នែកលទ្ធកម្ម • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • មន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្ត/ស្រុក

២.៣	ស្វែងរកជម្រើសលទ្ធកម្មថ្មីៗ ដើម្បីកាត់បន្ថយឧបសគ្គនៃការចំណាយលើឱសថរយៈពេលវែងសម្រាប់អ្នកជំងឺមិនឆ្លង ។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានឱសថ • ឃ្លាំងឱសថកណ្តាល • នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ផ្នែកលទ្ធកម្ម
៣	**បង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង នៅតាមមូលដ្ឋានសុខាភិបាលទូទាំងប្រទេស ។**		
៣.១	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់មន្ត្រី សុខាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ អំពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លងនៅទូទាំងប្រទេស ។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានផែនការនិងព័ត៌មានសុខាភិបាល • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ
៣.២	ផ្តល់ឧបករណ៍ប្រពន្ធ័ពត៌មានវិទ្យា ដែលចាំបាច់សម្រាប់ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង ដល់មូលដ្ឋានសុខាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានផែនការនិងព័ត៌មានសុខាភិបាល • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ
៣.៣	ដាក់បញ្ចូលសូចនាករសំខាន់ៗសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងទៅក្នុងប្រព័ន្ធព័ត៌មានសុខាភិបាល ។	២០២២-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានផែនការនិងព័ត៌មានសុខាភិបាល
៣.៤	បង្កើត និងប្រើប្រាស់ឌីជីថលសុខាភិបាលសម្រាប់ការថែទាំជំងឺមិនឆ្លងដោយខ្លួនឯង និងការផ្តល់ការថែទាំនៅផ្ទះ។	២០២៣-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានមន្ទីរពេទ្យ • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍
៤	**ផ្តល់ការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍ និងដាក់បញ្ចូលសេវាជំងឺមិនឆ្លងដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ តាមរយៈក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ មិត្តអប់រំមិត្ត ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ និងការគ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯង ក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយសង្គមស៊ីវិល។**		
៤.១	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោល ដល់មន្ត្រីសុខាភិបាលថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ អំពីការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍។	២០២៣-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • មណ្ឌលសុខភាព

៤.២	ផ្ដល់ការបណ្ដុះបណ្ដាល ដល់ក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ អំពីការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍។	២០២២-២០៣០	• មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • មណ្ឌលសុខភាព
៤.៣	សិក្សាពិនិត្យលទ្ធភាពពង្រឹង និងពង្រីកបណ្ដាញមិត្តអប់រំមិត្តសម្រាប់ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាមនៅតាមស្រុកប្រតិបត្តិ។	២០២៥-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • អង្គការសង្គមស៊ីវិល
៤.៤	បង្កើតគំរូប្រកបដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់ការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍ និងដាក់បញ្ចូលសេវាជំងឺមិនឆ្លង ដែលផ្ដោតលើ ប្រជាជនទូទៅនៅទូទាំងប្រទេស។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • អង្គការសង្គមស៊ីវិល
៥	**បង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានសេវាស្ដារលទ្ធភាពពលកម្មនៅតាមសហគមន៍ ការថែទាំសម្រន់ និងការព្យាបាលការឈឺចាប់សម្រាប់ជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ និងជំងឺដែលគំរាមកំហែងដល់អាយុជីវិតផ្សេងទៀត ជាផ្នែកមួយនៃការថែទាំបន្ត។**		
៥.១	អនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្ដារនីតិសម្បទាសម្រាប់ជំងឺគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាលនៅកម្ពុជា។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • អង្គភាព/មន្ទីរពេទ្យពាក់ព័ន្ធ • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាល
៥.២	ធ្វើការបញ្ចប់ និងអនុម័តនិយាមជាតិសម្រាប់ការថែទាំសម្រន់ចំពោះអ្នកជំងឺមហារីក ។	២០២២	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • អង្គភាព/មន្ទីរពេទ្យពាក់ព័ន្ធ • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាល
៥.៣	ផ្ដល់ការថែទាំសម្រន់តាមសហគមន៍សម្រាប់អ្នកជំងឺដែលមានជំងឺមហារីកតាមរយៈ បណ្ដាញសហគមន៍ (ក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ ឬផ្សេងទៀត) និងក្រុមគ្រូពេទ្យចល័ត។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • អង្គភាព/មន្ទីរពេទ្យពាក់ព័ន្ធ • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាល
៥.៤	បង្កើតប្រព័ន្ធបញ្ជូន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដើម្បីជានាលំហូរនៃការថែទាំកាន់តែប្រសើរឡើង និងការថែទាំបន្តសម្រាប់អ្នកជំងឺដែលត្រូវការការថែទាំសម្រន់	២០២៣-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • អង្គភាព/មន្ទីរពេទ្យពាក់ព័ន្ធ • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ/មន្ទីរពេទ្យបង្អែក • មណ្ឌលសុខភាព • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាល • អង្គការសង្គមស៊ីវិល

៥.៥	ដាក់បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងការឈឺចាប់ និងការថែទាំសម្រន់ទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាសម្រាប់ការ បណ្ដុះបណ្ដាលមូលដ្ឋានដល់អ្នកផ្ដល់សេវាសុខភាព (រួមទាំងគ្រូពេទ្យ គិលានុបដ្ឋាយិកា ឱសថការី និងអ្នកព្យាបាលដោយចលនា) ។	២០២៣-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស • សកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល • អង្គភាព/មន្ទីរពេទ្យពាក់ព័ន្ធ • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាល
៥.៦	ផ្ដល់ការបណ្ដុះបណ្ដាលកសាងសមត្ថភាពបុគ្គលិកមន្ទីរពេទ្យបង្អែក ដើម្បីដំណើរការ សេវាសម្រាប់អ្នកជំងឺ និងផ្ដល់ការថែទាំសម្រន់ ។	២០២២-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មន្ទីរសុខាភិបាលខេត្ត • ស្រុកប្រតិបត្តិ • មន្ទីរពេទ្យបង្អែក • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាល
៥.៧	ដាក់បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងការឈឺចាប់ទៅក្នុងរង្វាស់គុណភាពរបស់មន្ទីរពេទ្យ ។	២០២៣	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានមន្ទីរពេទ្យ • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍សុខាភិបាល
៦	**ធ្វើការរួមគ្នាជាមួយនឹងបញ្ហាសុខភាពសាធារណៈដទៃទៀតដូចជាសុខភាពមាត់ធ្មេញ ភាពពិការភ្នែក និងកម្សោយការស្ដាប់ ។**		
៦.១	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់សុខភាពមាត់ធ្មេញ ២០២២-២០៣០	២០២២-២០២៣	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៦.២	បង្កើតក័ស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រសម្រាប់ការបង្ការជំងឺមាត់ធ្មេញក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យ និងមនុស្សចាស់ ៖ ការរកឃើញទាន់ពេលវេលា នៃជំងឺមហារីកមាត់ ។	២០២៣-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៦.៣	ដាក់បញ្ចូលសុខភាពមាត់ធ្មេញជាមួយសកម្មភាពជំងឺមិនឆ្លង ឧទាហរណ៍ សុខភាពមាត់ធ្មេញ និងជំងឺទឹកនោមផ្អែម ការគ្រប់គ្រងឥរិយាបថប្រកបដោយហានិភ័យ ដូចជាការប្រើប្រាស់ស្ករ ការជក់បារី និងផឹកស្រា។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៦.៤	ការបង្ការបឋមនៃសុខភាពមាត់ធ្មេញក្នុងចំណោមកុមារ ដោយប្រើប្រាស់ សារធាតុភ្លុយអរ៉ាយនៅនឹងកន្លែង (រួមមានភ្លុយអរ៉ាយ វ៉ានីស សម្រាប់	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានមន្ទីរពេទ្យ

	កុមារថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សា និងសារធាតុ Silver Diamine Fluoride សម្រាប់កុមារដែលដល់អាយុចូលរៀន)។		• ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៦.៥	បញ្ចប់ និងអនុម័តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងបង្ការភាពពិការភ្នែក ២០២១-២០៣០។	២០២២	• កម្មវិធីជាតិសុខភាពភ្នែក • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៦.៦	បង្កើតប្រព័ន្ធបញ្ជូនសម្រាប់អ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងការពិនិត្យ គ្រប់គ្រងជំងឺរលាកសរសៃបាតភ្នែក ដោយសារជំងឺទឹកនោមផ្អែមនៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែក។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • កម្មវិធីជាតិសុខភាពភ្នែក • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៦.៧	ធ្វើការវិភាគស្ថានភាពទំហំនៃបញ្ហាទាក់ទងនឹងកម្សោយការស្តាប់ នៅលើអ្នកមានបញ្ហាត្រចៀក។	២០២៣-២០២៤	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៧	**ពង្រឹងយន្តការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់ជំងឺមិនឆ្លង ដែលគ្របដណ្តប់លើការបង្ការ ការព្យាបាល ការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការថែទាំសម្រន់។**		
៧.១	ស្វែងរកការគាំទ្រសម្រាប់ការបែងចែកថវិការដ្ឋ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយដល់អ្នកបង្កើតគោលនយោបាយ អំពីការសិក្សាករណី វិនិយោគលើជំងឺមិនឆ្លង និងអនុសញ្ញាក្រប ខ័ណ្ឌស្តីពីការគ្រប់គ្រងថ្នាំជក់នៅកម្ពុជា នៅក្រសួងសុខាភិបាល និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។	២០២២-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៧.២	ដាក់បញ្ចូលថវិកាជំងឺមិនឆ្លង ទៅក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំ តាមរយៈកិច្ចប្រជុំស្វែងរកការ គាំទ្រជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំឃុំ ដោយមានការ គាំទ្រផ្នែកនយោបាយពីអភិបាលខេត្ត និងស្រុកដែលពាក់ព័ន្ធ ។	២០២២-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ • ភាគីពាក់ព័ន្ធ

៧.៣	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីឱ្យមានមូលនិធិដោយឡែកសម្រាប់ការបង្ការ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការយកពន្ធលើផលិតផលដែលមិនល្អសម្រាប់សុខភាព ដូចជាថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងភេសជ្ជៈផ្អែម ។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ • ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៧.៤	សហការជាមួយ បសស ដើម្បីដាក់បញ្ចូល សេវាថៃទាំជំងឺរ៉ាំរ៉ៃបន្ថែមទៀតសម្រាប់អ្នកជំងឺដែលមានជំងឺមិនឆ្លង នៅក្នុងកញ្ចប់អត្ថប្រយោជន៍ ដើម្បីកាត់បន្ថយឧបសគ្គផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សេវាជំងឺមិនឆ្លងនិងធ្វើឲប្រសើរឡើងក្នុងការ ផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លង។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • នាយកដ្ឋានផែនការ និងព័ត៌មានសុខាភិបាល • ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនិតិសម្បទា • បសស • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
៧.៥	បង្កើតភាពជាដៃគូសាធារណៈ និងឯកជនក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុដល់ការផ្តល់សេវា ជំងឺមិនឆ្លង ដោយគ្មានទំនាស់ផលប្រយោជន៍។	២០២២-២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទី ៣ ៖ **ធ្វើការវាស់វែងនិន្នាការនៃជំងឺមិនឆ្លង និងកត្តាហានិភ័យរបស់ជំងឺទាំងនេះ ដើម្បីផ្តល់ជាមូលដ្ឋានដល់ការសម្រេចចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយ តាមរយៈការធ្វើការអង្កេត និងការស្រាវជ្រាវប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ ផ្អែកលើភ័ស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រ ។**			
១	**អនុវត្តយន្តការអង្កេតតាមដានជំងឺមិនឆ្លងនៅថ្នាក់ជាតិ ។**		
១.១	ធ្វើការអង្កេតតាមដានកត្តាហានិភ័យជំងឺ មិនឆ្លង (STEPS Survey) រៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង ។	២០២២ ២០២៦ និង ២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • វិទ្យាស្ថានជាតិស្រាវជ្រាវសុខភាពសាធារណៈ • សកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល
១.២	ធ្វើការអង្កេតសុខភាពសិស្សតាមសាលារៀនជាសកល (GSHS) រៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង។	២០២២ ២០២៦ និង ២០៣០	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
១.៣	ធ្វើការអង្កេតថ្នាំជក់ក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យថ្នាក់ជាតិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (NATSC) រៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង ។	២០២៥ ២០២៩	• វិទ្យាស្ថានស្ថិតិជាតិ • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ

១.៤	ធ្វើការអង្កេតថ្នាំជក់ក្នុងចំណោមយុវជនជាទូទៅ (GYTS) រៀងរាល់ ៥ ឆ្នាំម្តង	២០២២ ២០២៦ និង ២០៣០	• វិទ្យាស្ថានស្ថិតិជាតិ • មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
១.៥	ធ្វើការអង្កេតទស្សនៈសាធារណជនស្តីពីពន្ធលើថ្នាំជក់ ។	២០២២-២០២៣	• មជ្ឈមណ្ឌលជាតិលើកកំពស់សុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
១.៦	បង្កើតប្រព័ន្ធកំណត់ត្រា ជំងឺមហារីក របស់ប្រជាជន ។	២០២២-២០២៥	• នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
២	**ពង្រឹងសមត្ថភាពជាតិសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវបែបគុណភាព ការអភិវឌ្ឍ និងនវានុវត្តន៍ទាក់ទងនឹងការបង្ការ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ។**		
២.១	រៀបចំរបៀបវារៈ និងផែនការស្រាវជ្រាវជំងឺមិនឆ្លង រួមទាំងការស្រាវជ្រាវនៅតាម សហគមន៍ និងការវាយតម្លៃផលជះនៃអន្តរាគមន៍ និងគោលនយោបាយ ។	២០២២-២០២៥	• វិទ្យាស្ថានជាតិស្រាវជ្រាវសុខភាពសាធារណៈ • នាយកដ្ឋានការពារសុខភាព • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
២.២	ដាក់បញ្ចូលការស្រាវជ្រាវដែលទាក់ទងនឹងជំងឺមិនឆ្លង ទៅក្នុងរបៀបវារៈ ស្រាវជ្រាវរបស់ ប្រព័ន្ធសុខាភិបាល ។	២០២២-២០២៣	• នាយកដ្ឋានផែនការ និងព័ត៌មានសុខាភិបាល • វិទ្យាស្ថានជាតិស្រាវជ្រាវសុខភាពសាធារណៈ • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
២.៣	ផ្តល់ការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័នសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍលើជំងឺមិនឆ្លង។	២០២២-២០២៥	• វិទ្យាស្ថានជាតិស្រាវជ្រាវសុខភាពសាធារណៈ • ភាគីពាក់ព័ន្ធ
២.៤	លើកកម្ពស់ការចែករំលែកទិន្នន័យ និងការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងការវាយតម្លៃប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នវានុវត្តន៍ ការស្រាវជ្រាវ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបង្កើតគោលនយោបាយ ។	២០២២-២០៣០	• វិទ្យាស្ថានជាតិស្រាវជ្រាវសុខភាពសាធារណៈ • សកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល • ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ • ភាគីពាក់ព័ន្ធ

៧. ធនធានហិរញ្ញវត្ថុ

សកម្មភាពសំខាន់ៗ		ក្របខ័ណ្ឌពេលវេលា	តម្លៃប៉ាន់ស្មាន (ដុល្លាអាមេរិក)	ប្រភពថវិកាដែលអាចមាន
គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទី ១ ៖ បញ្ឈប់ការកើនឡើងនៃជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការប្រើប្រាស់យន្តការអន្តរវិស័យសម្រាប់កាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង ដោយផ្ដោតលើបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងការតម្លើងពន្ធសម្រាប់ផលិតផលថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងភេសជ្ជៈផ្អែម ការលើកស្ទួយបរិស្ថានរូបវន្ត និងសង្គមប្រកបដោយសុខុមាលភាព ។ (USD 11,880,878)				
១	ផ្ដល់ភាពអង់អាចដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍ ដើម្បីការពារខ្លួនពីជំងឺមិនឆ្លង ដោយលើកកម្ពស់ចំណេះដឹងសុខភាព និងផ្ដល់ការអប់រំអំពីឥរិយាបថដែលមានសុខភាពល្អ ។ (USD 6,958,512)			
១.១	បង្កើតសៀវភៅណែនាំ ដើម្បីផ្ដល់ឱ្យពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍យល់ដឹងក្នុងការការពារជំងឺមិនឆ្លងនិងបុគ្គលម្នាក់ៗក្នុងគ្រួសារអាចកំណត់បញ្ហាដែលទាក់ទងនឹងជំងឺមិនឆ្លង ស្វែងយល់ពីឥរិយាបថប្រកបដោយហានិភ័យទៅលើសុខភាពដែលអាចឲ្យកើតមានជំងឺមិនឆ្លង និងប្រកាន់យកឥរិយាបថដែលនាំឲ្យមានសុខភាពល្អដើម្បីការពារ ឬកាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង ។	២០២២	USD 3,200	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.២	បណ្ដុះបណ្ដាលបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព និងក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ អំពីការប្រើប្រាស់សៀវភៅណែនាំ ដើម្បីផ្ដល់ឱ្យពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍យល់ដឹងក្នុងការការពារជំងឺមិនឆ្លង ។	២០២២-២០២៤	USD 2,037,116	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៣	ដាក់បញ្ចូលសកម្មភាពចុះមូលដ្ឋានដែលទាក់ទងនឹងជំងឺមិនឆ្លង ទៅក្នុងកម្មវិធីសុខភាពផ្សេងៗទៀត ដើម្បីគ្របដណ្ដប់លើ ប្រជាជនដែលងាយរងគ្រោះ និងអ្នកដែលមិនត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់ ។	២០២២-២០២៦	USD 12,960	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៤	ធ្វើយុទ្ធនាការអប់រំជាសាធារណៈ និងផ្សព្វផ្សាយទូទាំងប្រទេសអំពីការការពារជំងឺមិនឆ្លង រួមទាំងយុទ្ធនាការទ្រង់ទ្រាយធំផ្ដោត លើប្រជាជនគោលដៅមួយភាគធំ ឬទាំងអស់ ដោយប្រើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងមានរយៈពេលវែង ឬធ្វើដដែលៗពេញមួយឆ្នាំ ។	២០២២-២០៣០	USD 2,430,900	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

១.៥	កសាងសមត្ថភាពក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងមណ្ឌលសុខភាព និងបណ្តាញសហគមន៍ ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានសុខភាពស្តីពីកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង និងលើកកម្ពស់ការបង្ការបឋម និងការពិនិត្យស្រាវជ្រាវក្នុងចំណោមសមាជិកសហគមន៍ ក៏ដូចជាការផ្តល់ការគាំទ្រដល់អ្នកដែលមានជំងឺមិនឆ្លង ដើម្បីគ្រប់គ្រងជំងឺរបស់ពួកគេ ។	២០២២-២០៣០	USD 2,474,336	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២	**ពង្រឹងវិធានការត្រួតពិនិត្យថ្នាំជក់ តាមរយៈការរឹតបន្តឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យផលិតផលថ្នាំជក់ និងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការអប់រំ និងកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ផលិតផលថ្នាំជក់ ២០២១-២០២៦។ (USD 869,000)**			
២.១	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីបង្កើនពន្ធអាករលើថ្នាំជក់ សំដៅកាត់បន្ថយលទ្ធភាពទិញផលិតផលថ្នាំជក់ ។	២០២២-២០២៥	USD 50,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.២	អនុវត្តការហាមជក់បារីនៅទីសាធារណៈ តាមរយៈអនុក្រឹត្យស្តីពីវិធានការហាមឃាត់ការជក់បារី ឬការបង្ហុយផ្សែងបារីនៅកន្លែងធ្វើការ និងនៅទីសាធារណៈ។	២០២២-២០៣០	USD 10,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.៣	ពង្រីកការហាមផ្សាយពាណិជ្ជកម្មថ្នាំជក់ ការផ្សព្វផ្សាយ និងការឧបត្ថម្ភធន តាមរយៈការអនុវត្តអនុក្រឹត្យស្តីពីការហាមឃាត់ការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មផលិតផលថ្នាំជក់។	២០២២-២០៣០	USD 10,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.៤	ផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីការឈប់ជក់បារី និងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅតាម មូលដ្ឋានសុខាភិបាលរួមទាំងមណ្ឌលសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យបង្អែក។	២០២២-២០៣០	USD 20,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.៥	ពង្រីកទំហំសារព្រមានសុខភាពជារូបភាព និងអនុវត្តស្តង់ដារកញ្ចប់បារី ។	២០២២-២០៣០	USD 50,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.៦	ធ្វើយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយ និងការផ្លាស់ប្តូរ ឥរិយាបថ តាមរយៈប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយ និងការប្រាស្រ័យទាក់ទងអន្តរបុគ្គល	២០២២-២០៣០	USD 729,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៣	**កាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់។ (USD 6,958,512)**			
៣.១	រៀបចំបញ្ចប់ និងអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការត្រួតពិនិត្យគ្រឿងស្រវឹង ។	២០២២-២០២៦	USD 50,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

៣.២	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីតម្លើងពន្ធអាករលើគ្រឿងស្រវឹង ។	២០២២-២០២៦	USD 50,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៣.៣	អនុម័ត និងរឹតបន្តឹងការហាមឃាត់ ទៅលើការដាក់លក់រាយគ្រឿងស្រវឹង ដោយការកាត់បន្ថយម៉ោងលក់ ។	២០២៥-២០៣០	USD 50,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៣.៤	អនុវត្តវិធានការដើម្បីគ្រប់គ្រងការផ្សាយពាណិជ្ជកម្ម ការផ្សព្វផ្សាយ និងការឧបត្ថម្ភគ្រឿងស្រវឹងនៅលើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយជាច្រើនប្រភេទ ។	២០២៣-២០៣០	USD 80,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៣.៥	ផ្តល់ការអប់រំ និងព័ត៌មានពេញលេញដល់សាធារណជនអំពីផលប៉ះពាល់នៃគ្រឿង ស្រវឹងលើសុខភាព សេដ្ឋកិច្ច និងបរិស្ថាន។	២០២៣-២០៣០	USD 80,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤	លើកកម្ពស់របបអាហារដែលមានសុខុមាលភាព។ (USD 1,899,302)			
៤.១	អនុវត្តផែនការសកម្មភាពជាតិដើម្បីកាត់បន្ថយអំបិលឆ្នាំ ២០២១-២០២៧ ទូទាំងប្រទេស ដោយសហការជាមួយក្រសួង ពាក់ព័ន្ធ។	២០២២-២០២៧	USD 24,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.២	បង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីហានិភ័យចំពោះ សុខភាព និងប្រភពអាហារដែលមានជាតិអំបិល ។	២០២២-២០២៣	USD 200,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.៣	ធ្វើយុទ្ធនាការផ្សព្វផ្សាយអំពីការផ្លាស់ប្តូរ ឥរិយាបថទាក់ទងនឹងការកាត់បន្ថយអំបិលនៅតាមទីកន្លែងធ្វើការ និងនៅក្នុងស្ថាប័ន ឬកន្លែងផ្សេងៗទៀត ដូចជាសាលារៀន និងមន្ទីរពេទ្យ ជាដើម។	២០២៣-២០៣០	USD 571,428	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.៤	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីតម្លើងពន្ធលើភេសជ្ជៈមានជាតិផ្អែម ដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ស្ករ។	២០២២-២០២៥	USD 1,920	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.៥	រៀបចំគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីរបបអាហារសម្រាប់មនុស្សពេញវ័យនៅកម្ពុជា ។	២០២២-២០២៣	USD 260,936	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

៤.៦	ធ្វើយុទ្ធនាការតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ អំពីរបបអាហារ ដែលមានសុខភាពល្អ រួមទាំងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថក្នុង សង្គម ដើម្បីកាត់បន្ថយការទទួលទានជាតិខ្លាញ់សរុប ខ្លាញ់ចម្រាញ់ពីសត្វ ស្ករ និងអំបិល និងលើកកំពស់ការ ទទួលទានផ្លែឈើ និងបន្លែ ។	២០២៣-២០៣០	USD 800,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.៧	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់កាត់បន្ថយរបប អាហារ ដែលមិនល្អសម្រាប់សុខភាព ទាក់ទងនឹង ជំងឺមិនឆ្លង។	២០២៣	USD 41,018	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥	លើកកម្ពស់កាយវប្បកម្ម។ (USD 1,844,064)			
៥.១	របៀបចំបង្កើតគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីកាយវប្បកម្ម ។	២០២៣	USD 1,233,532	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.២	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់កាត់បន្ថយកង្វះ កាយវប្បកម្ម ។	២០២៤-២០២៥	USD 87,332	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.៣	ធ្វើយុទ្ធនាការអប់រំសាធារណៈ និងលើកកម្ពស់ការយល់ ដឹងអំពីសកម្មភាពរាងកាយ ដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ ផ្សព្វផ្សាយធំ រួមជាមួយនឹងសកម្មភាពអប់រំតាមសហ គមន៍ផ្សេងទៀត ។	២០២៥-២០៣០	USD 523,200	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.៤	ផ្តល់ការប្រឹក្សាអំពីសកម្មភាពរាងកាយជាផ្នែកមួយនៃការ ថែទាំសុខភាពបឋមជាប្រចាំ ។	២០២២-២០៣០	USD 0	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រទី ២ ៖ រៀបចំប្រព័ន្ធសុខាភិបាលដើម្បីផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការថែទាំសុខភាពបឋមដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ ការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល និងការគាំទ្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺរ៉ាំរ៉ៃនានា ដូចជាជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺលើសសម្ពាធឈាម និងមហារីកមាត់ស្បូន រួមទាំងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការថែទាំសម្រន់ នៅពេលត្រូវការ ។ (USD 16,359,325)				
១	ពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងបុគ្គលិកសុខាភិបាល ដើម្បីផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម និងតាមរយៈប្រព័ន្ធបញ្ជូនសមស្របទូទាំងប្រទេស ។ (USD 6,565,123.89)			
១.១	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីសុខាភិបាលមូលដ្ឋាន តាមរយៈការដាក់បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង (លើសសម្ពាធឈាម ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺ មហារីកមាត់ស្បូន) នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម ទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សារបស់សាលាគិលានុបដ្ឋាក និងឆ្មប។	២០២៣-២០៣០	USD 41,104	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

១.២	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលអំពីការគ្រប់គ្រងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងមហារីកមាត់ស្បូន នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម។	២០២២-២០៣០	USD 269,550	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៣	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់គិលានុបដ្ឋាក និង វេជ្ជបណ្ឌិតអំពីការគ្រប់គ្រងជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ជំងឺទឹកនោមផ្អែម នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម។	២០២២-២០៣០	USD 269,550	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៤	ពង្រីកសេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម និងផ្នែកជំងឺមិនឆ្លងនៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្ត និងស្រុកទូទាំងប្រទេស។	២០២២-២០៣០	USD 955,160	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៥	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល ឆ្មប និងវេជ្ជបណ្ឌិតអំពីការពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងព្យាបាលជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន។	២០២២-២០៣០	USD 269,550	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៦	ពង្រីកសេវាពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងព្យាបាលជំងឺមហារីកមាត់ស្បូននៅតាមមូលដ្ឋានសុខាភិបាល។	២០២២-២០៣០	USD 900,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៧	ផ្តល់វ៉ាក់សាំង HPV ដល់ក្មេងស្រីតាមរយៈដាក់បញ្ចូលវ៉ាក់សាំង HPV ទៅក្នុងកម្មវិធីជាតិផ្តល់ថ្នាំបង្ការ ។	២០២២-២០៣០	USD 403,200	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៨	អនុវត្តផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ការបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣ ។	២០២២-២០២៣	USD 61,920	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៩	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់ការបង្ការ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន ២០២៤-២០៣០ ។	២០២៣-២០២៤	USD 57,646	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.១០	ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និយាមជាតិសម្រាប់ការពិនិត្យស្រាវជ្រាវ និងគ្រប់គ្រងមហារីកមាត់ស្បូន។	២០២២	USD 28,823	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.១១	ពិចារណាលើការអភិវឌ្ឍន៍ផែនការជាតិគ្រប់គ្រងជំងឺមហារីក ប្រសិនបើសមត្ថភាពប្រព័ន្ធសុខាភិបាលទាក់ទងនឹងធនធាន និងតម្រូវការហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រាន់។	២០២៥-២០៣០	USD 172,938	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

១.១២	បណ្តុះបណ្តាលអ្នកផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាពនៅមណ្ឌលសុខភាព មន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្ត និងស្រុក អំពីរោគសញ្ញា និងសញ្ញាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជំងឺមហារីកទូទៅ រួមទាំងមហារីកលើកុមារ ដើម្បីធានាការបញ្ជូនភ្លាមៗ ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងការព្យាបាលទាន់ពេលវេលា ។	២០២២-២០៣០	USD 808,650	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.១៣	ធានាថា ទារកទាំងអស់ដែលកើតនៅក្នុង មូលដ្ឋានសុខាភិបាល ទទួលបានវ៉ាក់សាំងការពារមេរោគរលាកថ្លើមប្រភេទបេ ក្នុងអំឡុង ២៤ម៉ោងនៃកំណើត។	២០២២-២០៣០	USD 2,327,032	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២	**ធានាការផ្គត់ផ្គង់ឱសថសារវ័ន្ត ឧបករណ៍បរិក្ខារជាមូលដ្ឋាន និងបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ពិនិត្យរកជំងឺទាន់ពេលវេលា ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង នៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម។ (USD 2,959,210)**			
២.១	អនុម័ត និងអនុវត្តបញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់សម្រាប់ការការពិនិត្យតាមដាន វាយតម្លៃ និងគ្រប់គ្រង ឱសថសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង រួមទាំងឱសថព្យាបាលសម្រន់ និងឱសថបំបាត់ការឈឺចាប់ នៅថ្នាក់ស្រុកប្រតិបត្តិ មន្ទីរពេទ្យបង្អែក និងមណ្ឌលសុខភាព ស្របតាមបញ្ជី ឱសថសារវ័ន្តរបស់ក្រសួងសុខាភិបាល ដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ។	២០២២	USD 2,290,610	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.២	ផ្គត់ផ្គង់ឱសថសារវ័ន្ត បរិក្ខារជាមូលដ្ឋាន និងបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងអោយបានគ្រប់គ្រាន់ ដល់មន្ទីរពេទ្យបង្អែក និងមណ្ឌលសុខភាព។	២០២២-២០៣០	USD 630,360	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.៣	ស្វែងរកជម្រើសលទ្ធកម្មថ្មីៗ ដើម្បីកាត់បន្ថយឧបសគ្គនៃការចំណាយលើឱសថរយៈពេលវែងសម្រាប់អ្នកជំងឺមិនឆ្លង ។	២០២២-២០២៣	USD 38,240	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៣	**បង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង នៅតាមមូលដ្ឋានសុខាភិបាលទូទាំងប្រទេស ។ (USD 5,569,184)**			
៣.១	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់មន្ត្រីសុខាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ អំពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លងនៅទូទាំងប្រទេស ។	២០២២-២០៣០	USD 2,571,580	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៣.២	ផ្តល់ឧបករណ៍ប្រពន្ធ័ពត៌មានវិទ្យា ដែលចាំបាច់សម្រាប់ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង ដល់មូលដ្ឋានសុខាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។	២០២២-២០៣០	USD 2,821,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

៣.៣	ដាក់បញ្ចូលសូចនាករសំខាន់ៗសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងទៅក្នុងប្រព័ន្ធព័ត៌មានសុខាភិបាល ។	២០២២	USD 4,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៣.៤	បង្កើត និងប្រើប្រាស់ឌីជីថលសុខាភិបាលសម្រាប់ការថែទាំជំងឺមិនឆ្លងដោយខ្លួនឯង និងការផ្តល់ការថែទាំនៅផ្ទះ។	២០២២-២០២៥	USD 172,604	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤	**ផ្តល់ការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍ និងដាក់បញ្ចូលសេវាជំងឺមិនឆ្លងដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ តាមរយៈក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ មិត្តអប់រំមិត្ត ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ និងការគ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯង ក្នុងភាពជាដៃគូ ជាមួយសង្គមស៊ីវិល។ (USD 87,658)**			
៤.១	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្គោលដល់មន្ត្រីសុខាភិបាលថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ អំពីការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍។	២០២២-២០២៥	USD 65,200	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.២	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់ក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ អំពីការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍។	២០២២-២០៣០	USD 7,713	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.៣	សិក្សាពិនិត្យលទ្ធភាពពង្រឹង និងពង្រីកបណ្តាញមិត្តអប់រំមិត្តសម្រាប់ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងជំងឺលើសសម្ពាធឈាមនៅតាមស្រុកប្រតិបត្តិ។	២០២៥-២០៣០	USD 7,032	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៤.៤	បង្កើតគំរូប្រកបដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់ការអប់រំជំងឺមិនឆ្លងនៅតាមសហគមន៍ និងដាក់បញ្ចូលសេវាជំងឺមិនឆ្លង ដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅនៅទូទាំងប្រទេស។	២០២២-២០៣០	USD 7,713	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥	**បង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានសេវាស្តារលទ្ធភាពពលកម្មនៅតាមសហគមន៍ ការថែទាំសម្រន់ និងការព្យាបាលការឈឺចាប់សម្រាប់ជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ និងជំងឺដែលគំរាមកំហែងដល់អាយុជីវិតផ្សេងទៀត ជាផ្នែកមួយនៃការថែទាំបន្ត។ (USD 304,367)**			
៥.១	អនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តារនីតិសម្បទាសម្រាប់ជំងឺគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាលនៅកម្ពុជា។	២០២២-២០៣០	USD 45,588	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.២	ធ្វើការបញ្ចប់ និងអនុម័តនិយាមជាតិសម្រាប់ការថែទាំសម្រន់ចំពោះអ្នកជំងឺមហារីក ។	២០២២	USD 18,878	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.៣	ផ្តល់ការថែទាំសម្រន់តាមសហគមន៍សម្រាប់អ្នកជំងឺដែលមានជំងឺមហារីកតាមរយៈ បណ្តាញសហគមន៍ (ក្រុមទ្រទ្រង់សុខភាពភូមិ ឬផ្សេងទៀត) និងក្រុមគ្រូពេទ្យចល័ត។	២០២២-២០៣០	USD 8,640	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

៥.៤	បង្កើតប្រព័ន្ធបញ្ជូន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដើម្បីជានាលំហូរនៃការថែទាំកាន់តែប្រសើរឡើង និងការថែទាំបន្តសម្រាប់អ្នកជំងឺដែលត្រូវការការថែទាំសម្រន់។	២០២៣-២០២៥	USD 81,063	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.៥	ដាក់បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងការឈឺចាប់ និងការថែទាំសម្រន់ទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាសម្រាប់ការ បណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋានដល់អ្នកផ្តល់សេវាសុខភាព (រួមទាំងគ្រូពេទ្យ គិលានុបដ្ឋាយិកា ឱសថការី និងអ្នកព្យាបាលដោយចលនា) ។	២០២៣-២០២៥	USD 42,198	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.៦	ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលកសាងសមត្ថភាពបុគ្គលិកមន្ទីរពេទ្យបង្អែក ដើម្បីដំណើរការ សេវាសម្រាប់អ្នកជំងឺ និងផ្តល់ការថែទាំសម្រន់ ។	២០២២-២០២៥	USD 100,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៥.៧	ដាក់បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងការឈឺចាប់ទៅក្នុងរង្វាស់គុណភាពរបស់មន្ទីរពេទ្យ ។	២០២៣	USD 8,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៦	ធ្វើការរួមគ្នាជាមួយនឹងបញ្ហាសុខភាពសាធារណៈដទៃទៀតដូចជាសុខភាពមាត់ធ្មេញ ភាពពិការភ្នែក និងកម្សោយការស្តាប់ ។ (USD 453,782)			
៦.១	រៀបចំផែនការសកម្មភាពជាតិសម្រាប់សុខភាពមាត់ធ្មេញ ២០២២-២០៣០។	២០២២-២០២៣	USD 22,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៦.២	បង្កើតភ័ស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រសម្រាប់ការបង្ការជំងឺមាត់ធ្មេញក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យ និងមនុស្សចាស់ ៖ ការរកឃើញទាន់ពេលវេលា នៃជំងឺមហារីកមាត់ ។	២០២៣-២០២៥	USD 25,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៦.៣	ដាក់បញ្ចូលសុខភាពមាត់ធ្មេញជាមួយសកម្មភាពជំងឺមិនឆ្លង ឧទាហរណ៍សុខភាពមាត់ធ្មេញ និងជំងឺទឹកនោមផ្អែម ការគ្រប់គ្រង ឥរិយាបថប្រកប ដោយហានិភ័យ ដូចជាការប្រើប្រាស់ស្ករ ការជក់បារី និងផឹកស្រា។	២០២២-២០៣០	USD 100,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៦.៤	ការបង្ការបឋមនៃសុខភាពមាត់ធ្មេញក្នុងចំណោមកុមារដោយប្រើប្រាស់សារជាតុក្លុយអរ៉ាយនៅនឹងកន្លែង (រួមមានក្លុយអរ៉ាយ វ៉ានីស សម្រាប់កុមារថ្នាក់មត្តេយ្យសិក្សា និងសារជាតុ Silver Diamine Fluoride សម្រាប់កុមារដែលដល់អាយុចូលរៀន)។	២០២២-២០៣០	USD 160,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

៦.៥	បញ្ចប់ និងអនុម័តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងបង្ការភាពពិការភ្នែក ២០២១-២០៣០។	២០២២	USD 12,468	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៦.៦	បង្កើតប្រព័ន្ធបញ្ជូនសម្រាប់អ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងការពិនិត្យ គ្រប់គ្រងជំងឺរលាកសរសៃបាតភ្នែកដោយសារជំងឺទឹកនោមផ្អែមនៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែក។	២០២២-២០២៣	USD 34,314	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៦.៧	ធ្វើការវិភាគស្ថានភាពទំហំនៃបញ្ហាទាក់ទងនឹងកម្សោយការស្តាប់នៅលើអ្នកមានបញ្ហាត្រចៀក។	២០២៣-២០២៤	USD 100,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៧	**ពង្រឹងយន្តការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់ជំងឺមិនឆ្លង ដែលគ្របដណ្តប់លើការបង្ការ ការព្យាបាល ការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការថែទាំសម្រន់។ (USD 420,000)**			
៧.១	ស្វែងរកការគាំទ្រសម្រាប់ការបែងចែកថវិការដ្ឋ តាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយដល់អ្នកបង្កើតគោលនយោបាយ អំពីការសិក្សាករណីវិនិយោគលើជំងឺមិនឆ្លង និងអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌស្តីពីការគ្រប់គ្រងថ្នាំជក់នៅកម្ពុជា នៅក្រសួងសុខាភិបាល និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។	២០២២-២០២៥	USD 164,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៧.២	ដាក់បញ្ចូលថវិកាជំងឺមិនឆ្លង ទៅក្នុងផែនការវិនិយោគឃុំ តាមរយៈកិច្ចប្រជុំស្វែងរកការគាំទ្រជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំឃុំ ដោយមានការ គាំទ្រផ្នែកនយោបាយពីអភិបាលខេត្ត និងស្រុកដែលពាក់ព័ន្ធ ។	២០២២-២០៣០	USD 64,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៧.៣	ស្វែងរកការគាំទ្រដើម្បីឱ្យមានមូលនិធិដោយឡែកសម្រាប់ការបង្ការ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការយកពន្ធលើផលិតផលដែលមិនល្អសម្រាប់សុខភាព ដូចជាថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងភេសជ្ជៈផ្អែម ។	២០២២-២០៣០	USD 64,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
៧.៤	សហការជាមួយ បសស ដើម្បីដាក់បញ្ចូល សេវាថែទាំជំងឺពុំរ៉ៃបន្ថែមទៀតសម្រាប់អ្នកជំងឺដែលមានជំងឺមិនឆ្លង នៅក្នុងកញ្ចប់អត្ថប្រយោជន៍ ដើម្បីកាត់បន្ថយឧបសគ្គផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់សេវាជំងឺមិនឆ្លង និងធ្វើឲប្រសើរឡើងការផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លង ។	២០២២-២០៣០	USD 64,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

៧.៥	បង្កើតភាពជាដៃគូសាធារណៈ និងឯកជនក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុដល់ការផ្តល់សេវា ជំងឺមិនឆ្លង ដោយគ្មានទំនាស់ផលប្រយោជន៍។	២០២២-២០៣០	USD 64,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទី ៣ ៖ **ធ្វើការវាស់វែងនិន្នាការនៃជំងឺមិនឆ្លង និងកត្តាហានិភ័យរបស់ជំងឺទាំងនេះ ដើម្បីផ្តល់ជាមូលដ្ឋានដល់ការសម្រេចចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយ តាមរយៈការធ្វើការអង្កេត និងការស្រាវជ្រាវប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ ផ្អែកលើភ័ស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រ ។** **(USD 2,394,812)**				
១	អនុវត្តយន្តការអង្កេតតាមដានជំងឺមិនឆ្លងនៅថ្នាក់ជាតិ ។ (USD 1,650,000)			
១.១	ធ្វើការអង្កេតតាមដានកត្តាហានិភ័យជំងឺ មិនឆ្លង (STEPS Survey) រៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង ។	២០២២, ២០២៦, និង ២០៣០	USD 700,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.២	ធ្វើការអង្កេតសុខភាពសិស្សតាមសាលាជា សកល (GSHS) រៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង។	២០២២, ២០២៦, និង ២០៣០	USD 200,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៣	ធ្វើការអង្កេតថ្នាំជក់ក្នុងចំណោមមនុស្សពេញវ័យ ថ្នាក់ជាតិនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (NATSC) រៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង ។	២០២៥, ២០២៩	USD 200,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៤	ធ្វើការអង្កេតថ្នាំជក់ ក្នុងចំណោមយុវជន ជាទូទៅ (GYTS) រៀងរាល់ ៥ ឆ្នាំ ម្តង។	២០២២, ២០២៦, និង ២០៣០	USD 200,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៥	ធ្វើការអង្កេតទស្សនៈសាធារណជនស្តីពីពន្ធលើថ្នាំជក់ ។	២០២២-២០២៣	USD 200,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
១.៦	បង្កើតប្រព័ន្ធកំណត់ត្រាជំងឺមហារីករបស់ ប្រជាជន ។	២០២២-២០២៥	USD 150,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២	ពង្រឹងសមត្ថភាពជាតិសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវបែបគុណភាព ការអភិវឌ្ឍ និងនវានុវត្តន៍ទាក់ទងនឹងការបង្ការ និងការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង។ (USD 744,812)			
២.១	រៀបចំរបៀបវារៈ និងផែនការស្រាវជ្រាវជំងឺមិនឆ្លង រួមទាំងការស្រាវជ្រាវនៅតាមសហគមន៍ និងការវាយតម្លៃផលជះនៃអន្តរាគមន៍ និងគោលនយោបាយ ។	២០២២-២០២៥	USD 400,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ

២.២	ដាក់បញ្ចូលការស្រាវជ្រាវដែលទាក់ទងនឹងជំងឺមិនឆ្លង ទៅក្នុងរបៀបវារៈស្រាវជ្រាវរបស់ប្រព័ន្ធសុខាភិបាល។	២០២២-២០២៣	USD 200,000	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.៣	ផ្តល់ការកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័នសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ និងការអភិវឌ្ឍលើជំងឺមិនឆ្លង។	២០២២-២០២៥	USD 32,600	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
២.៤	លើកកម្ពស់ការចែករំលែកទិន្នន័យ និងការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងការវាយតម្លៃប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នវានុវត្តន៍ ការស្រាវជ្រាវ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបង្កើតគោលនយោបាយ ។	២០២២-២០៣០	USD 112,212	ថវិកាជាតិ ដៃគូពាក់ព័ន្ធ
	តម្លៃសរុប (ដុល្លាអាមេរិក)		USD 30,635,015	

៨. ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងការវាយតម្លៃ

គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រ	ចំណុចដៅ	សូចនាករ	វិធីនៃការវាស់វែង
កាត់បន្ថយអត្រាស្លាប់ និងអត្រាជំងឺ			
ការស្លាប់មុនអាយុដោយសារជំងឺមិនឆ្លង	1. ការកាត់បន្ថយ ២៥% នៃហានិភ័យនៃការស្លាប់មុនអាយុដោយសារជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង ជំងឺមហារីក ជំងឺទឹកនោមផ្អែម ឬជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ។	1. លទ្ធភាពនៃការស្លាប់ដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌចាប់ពីអាយុ 30 ទៅ 70 ឆ្នាំ ដោយសារជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង ជំងឺមហារីក ជំងឺទឹកនោមផ្អែម ឬជំងឺផ្លូវដង្ហើមរ៉ាំរ៉ៃ ។	• **ភាគយក ៖** ចំនួនករណីស្លាប់អាយុចន្លោះពី ៣០ ទៅ ៧០ ឆ្នាំ ដោយសារមូលហេតុទាំងបួន ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនឆ្នាំនៃការប្រឈម ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ ប្រសិនបើមានទិន្នន័យអត្រានុកូលដ្ឋាន ។ បើមិនដូច្នោះទេ រៀងរាល់ 3-5 ឆ្នាំម្តង ។ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E ៖** ផលប៉ះពាល់ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** អត្រានុកូលដ្ឋាន និងប្រព័ន្ធស្ថិតិពលរដ្ឋ ។ ប្រភពទិន្នន័យដែលអាចមានផ្សេងទៀត ដូចជា ការអង្កេតសុខភាពផ្អែកលើប្រជាជន ជាមួយការសាកសួរដោយផ្ទាល់មាត់ ។
	2. ការលុបបំបាត់ជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន	2. អាំងស៊ីដង់ជំងឺមហារីក តាមប្រភេទមហារីក ក្នុងចំណោមប្រជាជន 100 000 នាក់ អាំងស៊ីដង់ជំងឺមហារីកមាត់ស្បូនតាមអាយុជាក់លាក់	• **ភាគយក ៖** ចំនួនករណីមហារីកថ្មីដែលត្រូវបានធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យក្នុងឆ្នាំជាក់លាក់មួយ ។ នេះអាចរួមបញ្ចូលជំងឺមហារីកបឋមជាច្រើនដែលកើតឡើងចំពោះអ្នកជំងឺម្នាក់ ។ ទីតាំងបឋមដែលបានរាយការណ៍ គឺជាទីតាំងប្រភពដើម និងមិនមែនជាទីតាំងថ្មីទេ ។ ជាទូទៅ អត្រាអាំងស៊ីដង់ មិនរាប់បញ្ចូលការលាប់ឡើងវិញទេ ។

		អត្រាមរណភាពតាមអាយុជាក់លាក់នៃជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន	• **ភាគបែង ៖** ប្រជាជនប្រឈមសម្រាប់ប្រភេទមហារីកដែលបានកំណត់ ។ ចំនួនប្រជាជនដែលបានប្រើគឺអាស្រ័យលើអត្រាដែលត្រូវគណនា ។ សម្រាប់ទីតាំងមហារីកដែលកើតឡើងតែក្នុងភេទតែមួយ ពោលគឺប្រជាជនជាក់លាក់តាមភេទ (ឧទា. ស្ត្រីសម្រាប់ជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន) ត្រូវបានយកមកប្រើ ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E ៖** ផលប៉ះពាល់ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** បញ្ជីឈ្មោះអ្នកជំងឺមហារីក ដែលប្រមូល និងចាត់ថ្នាក់ព័ត៌មានអំពីករណីថ្មីនៃជំងឺមហារីកទាំងអស់នៅក្នុងក្រុមប្រជាជនដែលបានកំណត់ ។
គោលចំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទី ១ ៖ *បញ្ឈប់ការកើនឡើងនៃជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការប្រើប្រាស់យន្តការអន្តរវិស័យសម្រាប់កាត់បន្ថយកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺមិនឆ្លង ដោយផ្តោតលើបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងការតម្លើងពន្ធសម្រាប់ផលិតផលថ្នាំជក់ គ្រឿងស្រវឹង និងភេសជ្ជៈផ្អែម និងការលើកស្ទួយបរិស្ថានរូបវន្ត និងសង្គមប្រកបដោយសុខុមាលភាព ។*			
ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់	3. យ៉ាងហោចណាស់ កាត់បន្ថយចំនួន 10% នៃការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់ តាមភាពសមស្របក្នុងបរិបទជាតិ។	3. ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងសរុប (ដែលបានកត់ត្រា និងមិនបានកត់ត្រា) ក្នុងមនុស្សម្នាក់ (អាយុ 15+ ឆ្នាំ) ក្នុងមួយឆ្នាំប្រតិទិន គិតជាលីត្រនៃជាតិអាល់កុលសុទ្ធ តាមភាពសមស្របក្នុងបរិបទជាតិ ។ 4. ប្រេវ៉ាឡង់ស្តង់ដារតាមអាយុនៃការ	• **ភាគយក ៖** ផលបូកនៃគ្រឿងស្រវឹងដែលបានកត់ត្រា និងមិនបានកត់ត្រា ដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុងចំណោមប្រជាជនមួយក្រុមក្នុងអំឡុងមួយឆ្នាំប្រតិទិនគិតជាលីត្រ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនប្រជាជនពាក់កណ្តាលឆ្នាំ អាយុ 15+ សម្រាប់ឆ្នាំប្រតិទិនដូចគ្នា ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E ៖** លទ្ធផល • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ប្រព័ន្ធរបាយការណ៍រដ្ឋបាលសម្រាប់ជាតិ

		ផឹកស្រាក្នុងចំណោមមនុស្សវ័យជំទង់ និងមនុស្សពេញវ័យ តាមភាពសមស្រប ក្នុងបរិបទជាតិ។	អាល់កុលដែលបានកត់ត្រាទុកក្នុងមនុស្សម្នាក់ និង ទិន្នន័យអង្កេតសម្រាប់គ្រឿងស្រវឹងដែលមិនបានកត់ត្រា ក្នុងមនុស្សម្នាក់ ។ អាទិភាពនៃប្រភពទិន្នន័យសម្រាប់ការប្រើប្រាស់គ្រឿងស្រវឹងដែលបានកត់ត្រាទុកក្នុងមនុស្សម្នាក់ គួរត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យផ្នែកស្ថិតិរបស់រដ្ឋាភិបាលទាក់ទងនឹងការលក់ភេសជ្ជៈមានជាតិអាល់កុលនៅក្នុងឆ្នាំប្រតិទិនមួយ ឬទិន្នន័យអំពីការផលិត ការនាំចេញ និងការនាំចូលគ្រឿងស្រវឹងនៅក្នុងប្រភេទភេសជ្ជៈផ្សេងៗគ្នា ។
កាយវប្បកម្មមិនគ្រប់គ្រាន់	4. កាត់បន្ថយ 10% នៃប្រេវ៉ាឡង់កាយវប្បកម្មមិនគ្រប់គ្រាន់	5. ប្រេវ៉ាឡង់នៃមនុស្សវ័យជំទង់ដែលធ្វើកាយវប្បកម្មមិនគ្រប់គ្រាន់ ដែលត្រូវបានកំណត់ថាតិចជាង 60 នាទីនៃសកម្មភាពមធ្យមទៅខ្លាំងប្រចាំថ្ងៃ 6. ប្រេវ៉ាឡង់ស្តង់ដារតាមអាយុរបស់មនុស្សដែលមានកាយវប្បកម្មមិនគ្រប់គ្រាន់ អាយុ 18+ ឆ្នាំ (ត្រូវបានកំណត់ថាតិចជាង 150 នាទីនៃសកម្មភាពខ្លាំងក្លា កម្រិតមធ្យមក្នុងមួយសប្តាហ៍ ឬសមមូល)	• **ភាគយក ៖** ចំនួនអ្នកឆ្លើយការសម្ភាសន៍ ដែលត្រូវនឹងលក្ខណវិនិច្ឆ័យទាំងបី៖ ចំនួននាទីប្រចាំសប្តាហ៍ * នៃសកម្មភាពខ្លាំងក្លា < 75 នាទី; ចំនួននាទីប្រចាំសប្តាហ៍ * នៃសកម្មភាពមធ្យម < 150 នាទី; ចំនួននាទីសមមូលបំលែងថាមពល (មេតាបូលីស) ប្រចាំសប្តាហ៍ * * < 600 ។ សម្គាល់ ៖ * នាទីប្រចាំសប្តាហ៍ត្រូវបានគណនាដោយគុណនឹងចំនួនថ្ងៃដែលសកម្មភាពខ្លាំងក្លា/មធ្យមត្រូវបានធ្វើឡើង និងចំនួននាទីនៃសកម្មភាពខ្លាំងក្លា/មធ្យមក្នុងមួយថ្ងៃ ។ * * នាទីសមមូលបំលែងថាមពល (មេតាបូលីស) ប្រចាំសប្តាហ៍ ត្រូវបានគណនាដោយគុណនាទីនៃសកម្មភាពខ្លាំងក្លាប្រចាំសប្តាហ៍ នឹង 8 និងចំនួននាទីនៃសកម្មភាពកម្រិតមធ្យមប្រចាំសប្តាហ៍ នឹង 4 ហើយបន្ទាប់មក បូកលទ្ធផលទាំងពីរនេះចូលគ្នា ។ • **ភាគបែង ៖** អ្នកឆ្លើយនឹងការសម្ភាសន៍ទាំងអស់ អាយុ 18+ ឆ្នាំ ឡើងទៅ

			• **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ការអង្កេត STEPS
ការទទួលទានអំបិល/សូដ្យូម	5. ការកាត់បន្ថយការទទួលទានអំបិល/សូដ្យូម 30% ជាមធ្យមក្នុងចំណោមប្រជាជន	**7.** ការទទួលទានអំបិល (សូដ្យូមក្លរីដ) ក្នុងមួយថ្ងៃគិតជាក្រាមក្នុងចំណោមប្រជាជនដែលមានអាយុ 18 ឆ្នាំឡើង	• **ភាគយក ៖** ផលបូកនៃការបញ្ចេញជាតិសូដ្យូមក្នុងសំណាកទឹកនោមរបស់អ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍ទាំងអស់ អាយុ 18+ ឆ្នាំ ។ ស្តង់ដារសម្រាប់ការប៉ាន់ស្មានការទទួលទានអំបិល គឺតាមរយៈការប្រមូលទឹកនោម 24 ម៉ោង ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិធីសាស្ត្រផ្សេងទៀតដូចជាការអង្កេតភាពញឹកញាប់នៃទឹកនោមនិងអាហារតាមពេលកំណត់ ប្រហែលជាអាចអនុវត្តបានច្រើនជាងនៅកម្រិតប្រជាជន ។ • **ភាគបែង ៖** អ្នកឆ្លើយនឹងការសម្ភាសន៍ទាំងអស់ក្នុងការអង្កេត អាយុ 18+ ឆ្នាំឡើង ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ការអង្កេត STEPS
ការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់	6. ការកាត់បន្ថយចំនួន 30% នៃប្រេវ៉ាឡង់នៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់បច្ចុប្បន្នក្នុងចំណោមមនុស្សដែលមានអាយុ 15+ ឆ្នាំ	**8.** អត្រាប្រេវ៉ាឡង់នៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់បច្ចុប្បន្នក្នុងចំណោមមនុស្សវ័យជំទង់ **9.** អត្រាប្រេវ៉ាឡង់តាមស្តង់ដារអាយុនៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់បច្ចុប្បន្នក្នុងចំណោមមនុស្សដែលមានអាយុ 18+ ឆ្នាំ ។	• **ភាគយក ៖** ចំនួនអ្នកប្រើថ្នាំជក់បច្ចុប្បន្នអាយុ 15+ ឆ្នាំ ។ "អ្នកប្រើបច្ចុប្បន្ន" រួមបញ្ចូលទាំងអ្នកប្រើប្រចាំថ្ងៃ និងមិនប្រចាំថ្ងៃនូវថ្នាំជក់មានផ្សែង ឬគ្មានផ្សែង ។ • **ភាគបែង ៖** អ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍ទាំងអស់ អាយុ 15+ ឆ្នាំ ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** NATSC, ការអង្កេត STEPS

សម្ពាធឈាមឡើងខ្ពស់	7. ការកាត់បន្ថយ 25% នៃប្រេវ៉ាឡង់នៃការឡើងសម្ពាធឈាម ឬទប់ស្កាត់ប្រេវ៉ាឡង់នៃសម្ពាធឈាមឡើងខ្ពស់ យោងទៅតាមកាលៈទេសៈជាតិ	**10.** អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ស្តង់ដារតាមអាយុនៃសម្ពាធឈាមខ្ពស់ក្នុងចំណោមមនុស្សអាយុ 18+ ឆ្នាំ (ត្រូវបានកំណត់ថាសម្ពាធឈាម systolic ≥140 mmHg និង/ឬសម្ពាធឈាម diastolic ≥90 mmHg) និងសម្ពាធឈាម systolic មធ្យម ។	• **ភាគយក ៖** ចំនួនអ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍ ដែលមានសម្ពាធឈាម systolic ≥ 140mmHg ឬសម្ពាធឈាម diastolic ≥ 90mmHg ។ ល្អបំផុត គេគួរធ្វើការវាស់សម្ពាធឈាមចំនួនបីដង ហើយអំណាន systolic និង diastolic ជាមធ្យមនៃរង្វាស់ទីពីរ និងទីបី គួរតែត្រូវបានយកមកប្រើក្នុងការគណនានេះ ។ • **ភាគបែង ៖** អ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍ទាំងអស់ អាយុ 18+ ឆ្នាំ ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ក្របខណ្ឌ M&E ៖** លទ្ធផល • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ការអង្កេត STEPS

ជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងភាពធាត់	8. បញ្ឈប់ការកើនឡើងជំងឺទឹកនោមផ្អែម និងភាពធាត់	11. អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ស្តង់ដារតាមអាយុនៃការកើនឡើងជាតិស្ករក្នុងឈាម/ជំងឺទឹកនោមផ្អែមក្នុងចំណោមមនុស្សអាយុ 18+ ឆ្នាំ (ត្រូវបានកំណត់ថា កំហាប់គ្លុយកូសក្នុងប្លាស្មាពេលមិនទាន់ហូបអាហារ ≥7.0 mmol/l (126 mg/dl) ឬកំពុងប្រើថ្នាំដើម្បីគ្រប់គ្រងជាតិស្ករក្នុងឈាមខ្ពស់) 12. អត្រាប្រេវ៉ាឡង់នៃការលើសទម្ងន់ និងភាពធាត់ចំពោះមនុស្សវ័យជំទង់ (ត្រូវបានកំណត់ផ្អែកតាមតម្លៃយោងនៃការលូតលាស់របស់ WHO សម្រាប់កុមារដែលដល់អាយុចូលរៀន និងមនុស្សវ័យជំទង់ ការទម្ងន់លើស - សន្ទស្សន៍ទម្ងន់ខ្លួនក្នុងមួយគម្លាតស្តង់ដារសម្រាប់អាយុ និងភេទ និងភាពធាត់-សន្ទស្សន៍ទម្ងន់ខ្លួនក្នុងពីរគម្លាតស្តង់ដារសម្រាប់អាយុ និងភេទ) ។ 13. អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ស្តង់ដារតាមអាយុនៃការលើសទម្ងន់ និងភាពធាត់ចំពោះមនុស្សអាយុ 18+ ឆ្នាំ (ត្រូវបានកំណត់	• **ភាគយក ៖** ចំនួនអ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍អាយុ 18+ ឆ្នាំ ដែលមានតម្លៃជាតិស្ករក្នុងប្លាស្មាមុនហូបអាហារ≥7.0 mmol/L (126 mg/dL) ឬកំពុងប្រើថ្នាំគ្រប់គ្រងជាតិស្ករខ្ពស់ក្នុងឈាម ។ ជាតិស្ករក្នុងឈាមមុនហូបអាហារត្រូវតែវាស់ មិនមែនឱ្យរាយការណ៍ដោយខ្លួនឯងទេ ហើយការវាស់វែងត្រូវតែធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីអ្នកជំងឺ ឈប់ញ៉ាំអាហារយ៉ាងហោចណាស់ប្រាំបីម៉ោង ។ • **ភាគបែង ៖** អ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍ទាំងអស់ អាយុ 18+ ឆ្នាំ ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ក្របខណ្ឌ M&E ៖** លទ្ធផល • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ការអង្កេត STEPS

		ជាសន្ទស្សន៍ទម្ងន់ខ្លួន≥ 25 គក/ម២ សម្រាប់ទម្ងន់លើស និងសន្ទស្សន៍ទម្ងន់ខ្លួន≥ 30 គក/ម២ សម្រាប់ភាពធាត់)។ **14.** អត្រាប្រេវ៉ាឡង់តាមស្តង់ដារអាយុរបស់មនុស្ស (អាយុ 18+ ឆ្នាំ) ដែលទទួលទានបន្លែ និងផ្លែឈើសរុបតិចជាងប្រាំរង្វាល់ (400 ក្រាម) ក្នុងមួយថ្ងៃ។ **15.** អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ស្តង់ដារតាមអាយុនៃកូឡេស្តេរ៉ុលសរុបខ្ពស់ក្នុងចំណោមមនុស្សអាយុ 18+ ឆ្នាំ (ត្រូវបានកំណត់ថា ជាកូឡេស្តេរ៉ុលសរុប≥5.0 mmol/l ឬ 190 mg/dl); និងកំហាប់កូឡេស្តេរ៉ុលសរុបមធ្យម។	• **ភាគយក ៖** ចំនួនអ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍អាយុ 18+ ឆ្នាំ ដែលលើសទម្ងន់ ។ ចំនួនអ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍អាយុ 18+ ឆ្នាំ ដែលធាត់ ។ BMI ត្រូវបានគណនាដោយបែងទម្ងន់ជាគីឡូក្រាម និងកម្ពស់ គិតជាម៉ែត្រលើកជាការ៉េ ។ លើសទម្ងន់ត្រូវបានកំណត់ថាមាន BMI ≥ 25 kg/m² ហើយភាពធាត់ត្រូវបានកំណត់ថាមាន BMI ≥ 30 kg/m² • **ភាគបែង ៖** អ្នកឆ្លើយតបការសម្ភាសន៍ទាំងអស់ អាយុ 18+ ឆ្នាំ ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ក្របខណ្ឌ M&E ៖** លទ្ធផល • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ការអង្កេត STEPS

គោលបំណងជាយុទ្ធសាស្ត្រទី ២ ៖

រៀបចំប្រព័ន្ធសុខាភិបាលដើម្បីផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការថែទាំសុខភាពបឋមដែលផ្តោតលើប្រជាជនទូទៅ ការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល និងការគាំទ្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺរ៉ាំរ៉ៃនានា ដូចជាជំងឺទឹកនោមផ្អែម ជំងឺលើសសម្ពាធឈាម និងមហារីកមាត់ស្បូន រួមទាំងការស្តារលទ្ធភាពពលកម្ម និងការថែទាំសម្រន់ នៅពេលត្រូវការ ។

ការព្យាបាលដោយឱសថដើម្បីបង្ការការគាំងបេះដូង និងជំងឺគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាល	9. យ៉ាងហោចណាស់ 50% នៃអ្នកដែលត្រូវនឹងលក្ខណវិនិច្ឆ័យ ទទួលបានការព្យាបាលដោយថ្នាំ និងការប្រឹក្សាយោបល់ (រួមទាំងការគ្រប់គ្រងជាតិស្ករក្នុងឈាម) ដើម្បីបង្ការការគាំងបេះដូង និងជំងឺគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាល ។	**16.** សមាមាត្រនៃបុគ្គលដែលត្រូវនឹងលក្ខណវិនិច្ឆ័យ (ត្រូវបានកំណត់ថាមានអាយុ 40 ឆ្នាំឡើងទៅ ដែលមានហានិភ័យជំងឺសរសៃឈាមបេះដូង 10 ឆ្នាំ≥30% រួមទាំងអ្នកដែលកំពុងមានជំងឺសរសៃឈាមបេះដូងបច្ចុប្បន្ន) ទទួលបានការព្យាបាលដោយថ្នាំ និងការប្រឹក្សា (រួមទាំងការគ្រប់គ្រងជាតិស្ករក្នុងឈាម) ដើម្បីបង្ការការគាំងបេះដូង និងជំងឺគ្រោះថ្នាក់សរសៃឈាមខួរក្បាល ។	• **គោលដៅ ៖** ដើម្បីវាស់វែងការប្រែប្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ CVD ក្នុងចំណោមប្រជាជន ។ • **ភាគយក ៖** ចំនួនអ្នកចូលរួមក្នុងការអង្កេតដែលត្រូវតាមលក្ខណវិនិច្ឆ័យ ដែលកំពុងទទួលការព្យាបាលដោយឱសថ និងការប្រឹក្សា ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនសរុបនៃអ្នកចូលរួមការអង្កេតដែលត្រូវតាមលក្ខណវិនិច្ឆ័យ (ត្រូវបានកំណត់ថាមានអាយុ 40 ឆ្នាំឡើងទៅ ដែលមានហានិភ័យសរសៃឈាមបេះដូង 10 ឆ្នាំ ≥30% រួមទាំងអ្នកដែលកំពុងមានជំងឺសរសៃឈាមបេះដូងបច្ចុប្បន្ន) ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E ៖** កម្រិតប្រជាជន • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ការអង្កេត STEPS
ជំងឺលើសសម្ពាធឈាម	10. យ៉ាងហោចណាស់ ៥០% នៃអ្នកជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ទទួលបានការព្យាបាលនៅក្នុងមូលដ្ឋានសុខាភិបាល	**17.** ភាគរយនៃមនុស្សអាយុ 25-64 ឆ្នាំ ដែលមានជំងឺលើសសម្ពាធឈាម ទទួលបានការព្យាបាលនៅក្នុងមូដ្ឋានសុខាភិបាល	• **ភាគយក ៖** ចំនួនសរុបនៃអ្នកជំងឺលើសសម្ពាធឈាមដែលបានមកចុះឈ្មោះ និងទទួលការព្យាបាលនៅក្នុងមូលដ្ឋានសុខាភិបាល ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃមនុស្សអាយុ 25-64 ឆ្នាំ

			ដែលមានជំងឺលើសឈាមក្នុងចំណោមប្រជាជនទូទៅ (ចំនួនប្រជាជនសរុបអាយុ 25-64 ឆ្នាំនៃ OD x អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ជាតិនៃជំងឺលើសឈាមពីការអង្កេត STEPS) • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E:** លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង, HMIS, ការអង្កេត STEPS, និង ជំរឿនប្រជាជនទូទៅនៃកម្ពុជា (ដោយប្រើចំណោលប្រជាជន) ។
		18. សមាមាត្រនៃអ្នកជំងឺលើសសម្ពាធឈាមដែលបានគ្រប់គ្រងសម្ពាធឈាមបន្ទាប់ពីការព្យាបាលរយៈពេល 12 ខែ	• **គោលដៅ ៖** ដើម្បីវាស់ការកើនឡើងនៃការគ្របដណ្តប់របស់កម្មវិធីដើម្បីព្យាបាល និងគ្រប់គ្រងជំងឺលើសសម្ពាធឈាមក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រដែលបានកំណត់ ដូចជាស្រុក ខេត្ត ។ • **ភាគយក ៖** ចំនួនសរុបនៃអ្នកជំងឺលើសសម្ពាធឈាមដែលបានចុះឈ្មោះ ដែលបានគ្រប់គ្រងសម្ពាធឈាម (SBP <140 និង DBP <90) នៅក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយបំផុតនៅគ្រប់មូលដ្ឋានទាំងអស់នៅក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រមួយ ដូចជាស្រុក និងខេត្ត ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃអ្នកដែលមានជំងឺលើសសម្ពាធឈាមនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E:** លទ្ធផល • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង, HMIS, ការអង្កេត STEPS, និង ជំរឿនប្រជាជនទូទៅនៃ

			កម្ពុជា (ដោយប្រើចំណោលប្រជាជន) ។
ជំងឺទឹកនោមផ្អែម	11. យ៉ាងហោចណាស់ 50% នៃអ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែមទទួលបានការព្យាបាលនៅក្នុងមូលដ្ឋានសុខាភិបាល	**19.** ភាគរយនៃមនុស្សអាយុពី 25-64 ឆ្នាំដែលមានជំងឺទឹកនោមផ្អែម ទទួលបានការព្យាបាលនៅក្នុងមូលដ្ឋានសុខាភិបាល	• **ភាគយក ៖** ចំនួនសរុបនៃអ្នកជំងឺមកពិគ្រោះជំងឺមានជំងឺទឹកនោមផ្អែម ដែលបានចុះឈ្មោះ និងបានទទួលការព្យាបាលនៅមូលដ្ឋានសុខាភិបាល ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនប៉ាន់ស្មាននៃមនុស្សអាយុ 25-64 ឆ្នាំ ដែលមានជំងឺទឹកនោមផ្អែមក្នុងចំណោមប្រជាជនទូទៅ (ចំនួនប្រជាជនសរុបអាយុ 25-64 ឆ្នាំនៃ OD x អត្រាប្រេវ៉ាឡង់ថ្នាក់ជាតិនៃជំងឺទឹកនោមផ្អែមពីការអង្កេត STEPS) ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E ៖** លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង, HMIS, ការអង្កេត STEPS, និងជំរឿនប្រជាជនទូទៅនៃកម្ពុជា (ដោយប្រើប្រាស់ចំណោលប្រជាជន) ។
		20. ភាគរយនៃអ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែមដែលបានគ្រប់គ្រងជាតិស្ករក្នុងឈាមមុនពេលហូបអាហារ ឬក្រោយអាហារ បន្ទាប់ពីការព្យាបាលរយៈពេល 12 ខែមក ។	• **គោលដៅ ៖** ដើម្បីវាស់វែងកំណើនការគ្របដណ្តប់កម្មវិធីព្យាបាល និងគ្រប់គ្រងជំងឺទឹកនោមផ្អែមនៅក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រដែលបានកំណត់ ដូចជាស្រុក ខេត្ត ។ • **ភាគយក ៖** ចំនួនសរុបនៃអ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែមដែលបានចុះឈ្មោះ ដែលបានគ្រប់គ្រងជាតិស្ករក្នុងឈាម (FBG < 150 mg/dl ឬ RBG < 180 mg/dl ឬ HbA1C < 7% បើមាន) ក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយបំផុតនៅគ្រប់មូលដ្ឋានសុខាភិបាលទាំងអស់នៅក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រដែលបាន

			កំណត់ ដូចជាស្រុក និងខេត្ត ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនអ្នកជំងឺទឹកនោមផ្អែមសរុបដែលបានទទួលការព្យាបាលនៅមណ្ឌលសុខភាពក្រោយរយៈពេល 12 ខែ ។ • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E ៖** លទ្ធផល • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ប្រព័ន្ធព័ត៌មានគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង, HMIS, ការអង្កេត STEPS, និងជំរឿនប្រជាជនទូទៅនៃកម្ពុជា (ដោយប្រើប្រាស់ចំណោលប្រជាជន) ។
ឱសថសារវ័ន្តសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង និងបច្ចេកវិទ្យាមូលដ្ឋានដើម្បីព្យាបាលជំងឺមិនឆ្លងចម្បងៗ	10. ភាពអាចរកបាន 80% នៃបច្ចេកវិទ្យាជាមូលដ្ឋានដែលមានតម្លៃសមរម្យ និងឱសថសារវ័ន្ត រួមទាំងឱសថជេនេរិក ដែលត្រូវការដើម្បីព្យាបាលជំងឺមិនឆ្លងចម្បងៗ ទាំងនៅក្នុងមូលដ្ឋានសុខាភិបាលសាធារណៈ និងឯកជន	**20.** ភាពអាចរកបាន និងតម្លៃសមរម្យនៃឱសថសារវ័ន្តសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លងដែលមានគុណភាព សុវត្ថិភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិ រួមទាំងឱសថជេនេរិក និងបច្ចេកវិទ្យាជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងមូលដ្ឋានសុខាភិបាលសាធារណៈ និងឯកជន ។	
	11. 100% នៃមូលដ្ឋានសុខាភិបាលមានមានឱសថសំខាន់ៗសម្រាប់ព្យាបាលជំងឺសសៃឈាមបេះដូង/ទឹកនោមផ្អែម	**21.** សមាមាត្រនៃមណ្ឌលសុខភាពនៅក្នុងតំបន់ភូមិសាស្ត្រដែលបានកំណត់ដែលមានឱសថសំខាន់ៗសម្រាប់ព្យាបាលជំងឺសសៃឈាមបេះដូង/ជំងឺទឹកនោមផ្អែម	• **គោលដៅ ៖** ដើម្បីធានានិរន្តរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ ឱសថសារវ័ន្ត និងធានាការប្រកាន់ខ្ជាប់តាមការព្យាបាលរបស់អ្នកជំងឺ។ • **ភាគយក ៖** ចំនួនមូលដ្ឋានសុខាភិបាលនៅក្នុងកម្មវិធីដែលរាយការណ៍ថា "មិនមានដាច់ស្តុក" នៃឱសថព្យាបាលជំងឺសសៃឈាមបេះដូង/ទឹកនោមផ្អែមនៅក្នុងត្រីមាសចុង

			ក្រោយ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនមូលដ្ឋានសុខាភិបាលដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធី • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំត្រីមាស • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** បញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់សម្រាប់វាយតម្លៃការគ្រប់គ្រងឱសថ ការរាប់ចំនួនមូលដ្ឋានសុខាភិបាលដែលរាយការណ៍ថា 'គ្មានការដាច់ស្តុក' ក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយ, ចំនួនថ្ងៃនៃការស្តុកឱសថនៅមូលដ្ឋានសុខាភិបាលនីមួយៗ និងរបាយការណ៍របស់មូលដ្ឋានសុខាភិបាល ។
ការផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លងនៅកម្រិតថែទាំសុខភាពបឋម	12. 100% នៃមណ្ឌលសុខភាពសរុបត្រូវបានបំពាក់សេវាជំងឺមិនឆ្លង	**22.** ភាគរយនៃមណ្ឌលសុខភាពគោលដៅដែលផ្តល់សេវាជំងឺមិនឆ្លង	
ជំងឺមហារីកមាត់ស្បូន	12. 90% នៃក្មេងស្រី ត្រូវបានផ្តល់ថ្នាំបង្ការ HPV ដោយពេញលេញ	**23.** អត្រាគ្របដណ្តប់វ៉ាក់សាំង HPV	
	13. 70% នៃស្ត្រីត្រូវបានពិនិត្យរកមហារីកមាត់ស្បូន	**24.** សមាមាត្រនៃស្ត្រីដែលមានអាយុពី 30-49 ឆ្នាំដែលបានពិនិត្យរកជំងឺមហារីកមាត់ស្បូនយ៉ាងហោចណាស់ម្តងក្នុងជីវិតរបស់ពួកគេ ។	• **ភាគយក ៖** ចំនួនស្ត្រីដែលមានអាយុ 30-49 ឆ្នាំ ដែលរាយការណ៍ថា ធ្លាប់បានធ្វើតេស្តរកមើលជំងឺមហារីកមាត់ស្បូនដោយប្រើវិធីណាមួយក្នុងចំណោមវិធីទាំងនេះ ៖ VIA, pap smear និងតេស្ត HPV ។ • **ភាគបែង ៖** អ្នកឆ្លើយតបនឹងការសម្ភាសន៍ភេទស្រី អាយុ 30–49 ឆ្នាំ

			• **ភាពញឹកញាប់ ៖** រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** ការអង្កេត STEPS
	14. 90% នៃស្ត្រីដែលត្រូវបានរកឃើញថាមានជំងឺមាត់ស្បូន ទទួលបានការព្យាបាល (90% នៃស្ត្រីដែលមានដំបៅត្រៀមមហារីក ត្រូវបានព្យាបាល និង 90% នៃស្ត្រីដែលមានជំងឺមហារីករាតត្បាត ត្រូវបានគ្រប់គ្រង)	**25.** ភាគរយនៃស្ត្រីដែលបានពិនិត្យ-ធ្វើតេស្ត-វិជ្ជមាន ទទួលបានទទួលការព្យាបាលក្នុងរយៈពេល 12 ខែមុន ។	• **ភាគយក ៖** ចំនួនស្ត្រីដែលពិនិត្យវិជ្ជមាន ដែលបានបញ្ចប់ការព្យាបាលសមស្របសម្រាប់ដំបៅត្រៀមមហារីកមាត់ស្បូនក្នុងរយៈពេល 12 ខែមុន ។ • **ភាគបែង ៖** ចំនួនស្ត្រីដែលបានពិនិត្យ អាយុពី 30-49 ឆ្នាំ ដែលមានលទ្ធផលវិជ្ជមានក្នុងរយៈពេល 12 ខែមុន ។ • **វិធីសាស្ត្រវាស់វែង ៖** ចំនួនស្ត្រីដែលបានពិនិត្យឃើញវិជ្ជមាន ដែលបានបញ្ចប់ការព្យាបាលសមស្របសម្រាប់ដំបៅត្រៀមមហារីកមាត់ស្បូនក្នុងរយៈពេល 12 ខែមុន/ (ចំនួនស្ត្រីសរុបដែលបានពិនិត្យ អាយុពី 30-49 ឆ្នាំ ដែលមានលទ្ធផលវិជ្ជមានក្នុងរយៈពេល 12 ខែមុន) x 100 • **ភាពញឹកញាប់ ៖** ប្រចាំឆ្នាំ • **ក្របខ័ណ្ឌ M&E:** លទ្ធផល • **ប្រភពទិន្នន័យ ៖** បញ្ជីកំណត់ត្រារបស់មូលដ្ឋានសុខាភិបាល
	15. 100% នៃមណ្ឌលសុខភាពសរុបដែលមានសេវាពិនិត្យមហារីកមាត់ស្បូន	**26.** ភាគរយនៃមណ្ឌលសុខភាពគោលដៅដែលផ្តល់សេវាពិនិត្យមហារីកមាត់ស្បូន ។	

គោលបំណងយុទ្ធសាស្ត្រទី ៣ ៖ *ធ្វើការវាស់វែងនិន្នាការនៃជំងឺមិនឆ្លង និងកត្តាហានិភ័យរបស់ជំងឺទាំងនេះ ដើម្បីផ្តល់ជាមូលដ្ឋានដល់ការសម្រេចចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយ តាមរយៈការធ្វើការអង្កេត និងការស្រាវជ្រាវប្រកបដោយនវានុវត្តន៍ ផ្អែកលើភ័ស្តុតាងវិទ្យាសាស្ត្រ ។*			
ការអង្កេតតាមដានជំងឺមិនឆ្លង	ការអង្កេត STEPS	របាយការណ៍អង្កេត STEPS ត្រូវបាន អនុម័ត និងបោះពុម្ព ។	រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ
	GSHS	របាយការណ៍ GSHS ត្រូវបានអនុម័ត និងបោះពុម្ព	រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ
	NATSC	របាយការណ៍ NATSC ត្រូវបានអនុម័ត និងបោះពុម្ព	រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ
	GYTS	របាយការណ៍ GYTS ត្រូវបានអនុម័ត និងបោះពុម្ព	រៀងរាល់ 5 ឆ្នាំ
	របៀបវារៈស្រាវជ្រាវជំងឺមិនឆ្លង	របៀបវារៈស្រាវជ្រាវជំងឺមិនឆ្លង ត្រូវបាន រៀបចំឡើង	

៩. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការបង្ការ និងគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០ នឹងត្រូវបានអនុវត្តជាវិធីសាស្ត្រតម្រង់ទិសជាប្រព័ន្ធ ក្នុងការសម្រេចបានការគ្របដណ្តប់សុខភាពជាសកល (UHC) ។ សេវាថែទាំសុខភាពបឋមគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនិងផ្តោតលើប្រជាជន រួមទាំងសេវាបង្ការ និងព្យាបាល ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹង និងផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដើម្បីនាំយកសេវាជំងឺមិនឆ្លងឱ្យកាន់តែខិតទៅជិតសហគមន៍ ។

ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅនេះ ការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិសម្រាប់ការពារ និងប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង ២០២២-២០៣០ ត្រូវការកិច្ចសហការពហុវិស័យនៅគ្រប់កម្រិត ដែលរួមមានបុគ្គលសង្គមស៊ីវិល អ្នកផ្តល់សេវាថែទាំសុខភាព អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ វិស័យសុខាភិបាល និងវិស័យផ្សេងៗទៀតក្រៅពីវិស័យសុខាភិបាលផងដែរ ។

សំខាន់បំផុត ផែនការនេះត្រូវការ ការប្តេជ្ញាអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធសុខាភិបាលដ៏រឹងមាំយូរអង្វែងសម្រាប់មនុស្សទាំងអស់ដែលរស់នៅជាមួយជំងឺមិនឆ្លង ដោយដាក់បញ្ចូលជំងឺមិនឆ្លងទៅក្នុងការថែទាំបន្ត រួមជាមួយការស្តារនីតិសម្បទា និងការថែទាំសម្រន់ ការបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានឱសថសារវ័ន្ត ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ និងបរិក្ខារពេទ្យសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងជំងឺមិនឆ្លង ការបង្កើនធនធានបុគ្គលិកសុខាភិបាលសម្រាប់ជំងឺមិនឆ្លង តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលមូលដ្ឋាន និងបន្ត, ការពង្រីកកិច្ចគាំពារហានិភ័យហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីលុបបំបាត់ការចំណាយប្រាក់ពីហោប៉ៅទៅលើសុខភាព, ផ្តល់ភាពអង់អាចដល់សហគមន៍ និងអ្នករស់នៅជាមួយជំងឺមិនឆ្លង, ធានាការគ្របដណ្តប់លើប្រជាជនងាយរងគ្រោះ, ការប្រើប្រាស់យន្តការហិរញ្ញវត្ថុក្នុងស្រុកតាមរយៈដំណើរការវិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ, ការពង្រឹងប្រព័ន្ធអង្កេតតាមដាន និងព័ត៌មានជំងឺមិនឆ្លង, ការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានសេវាសុខភាពប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ការបង្ការជំងឺមិនឆ្លង និងការស្វែងរកភាពជាដៃគូវិស័យសាធារណៈនិងឯកជន សម្រាប់អន្តរាគមន៍ជំងឺមិនឆ្លង ដោយជៀសវាងទំនាស់ផលប្រយោជន៍ ។

ឯកសារយោង

1. WHO Noncommunicable Diseases Fact Sheet 2018. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases , accessed 25 December 2020.
2. Poverty Increases Risk of Non-Communicable Diseases in Lower Income Countries 2018. https://publichealth.jhu.edu/2018/poverty-increases-risk-of-non-communicable-diseases-in-lower-income-countries , accessed 29 November 2021.
3. WHO Noncommunicable Disease Country Profile 2018. https://www.who.int/nmh/countries/2018/khm_en.pdf , accessed 25 December 2020
4. WHO Noncommunicable Diseases Country Profiles 2018. https://www.who.int/nmh/countries/2018/khm_en.pdf?ua=1 , accessed 25 December 2020.
5. International Agency for Research on Cancer. Cambodia Globocan 2020. https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/populations/116-cambodia-fact-sheets.pdf , accessed 13 April 2021.
6. The University of Health Science, Ministry of Health. Cambodia STEPS survey 2016.
7. UNDP UNIATF and WHO- Prevention and control of NCDs in Cambodia. The case for investment 2019. https://www.kh.undp.org/content/cambodia/en/home/library/prevention-and-control-of-noncommunicable-diseases-in-cambodia.html , accessed 5 April 2021.
8. National Institute of Statistics- Ministry of Planning, Tobacco Use in Cambodia: National Adult Tobacco Survey of Cambodia 2014.
9. Global Youth Tobacco Survey of Cambodia 2016.
10. WHO Global status report on alcohol and health 2018. https://www.who.int/publications/i/item/9789241565639 , accessed 13 April 2021.
11. WHO Best Buys and other recommended interventions for the prevention and control of NCDs. Updated 2017. https://www.who.int/ncds/management/WHO_Appendix_BestBuys.pdf, accessed 13 April 2021.
12. The Moscow Declaration on NCDs. https://www.who.int/nmh/events/moscow_ncds_2011/conference_documents/moscow_declaration_en.pdf?ua=1, accessed 14 April 2021.
13. Resolution A/RES/66/2. Political Declaration of the High-level Meeting of the General Assembly on the Prevention and Control of Noncommunicable Diseases. In: Sixty-sixth United Nations General Assembly, New York; 19‑20 September 2011 https://undocs.org/en/%20A/RES/66/2, accessed 14 April 2021.
14. WHO global action plan for the prevention and control of NCDs 2013‑2020. Geneva; WHO https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/94384/9789241506236_eng.pdf;jsessionid=B064B624FA7C132202167137AEA25EA4?sequence=1, accessed 14 April 2021
15. Western Pacific regional action plan for the prevention and control of noncommunicable diseases (2014–2020). Manila: WHO Regional Office for the Western Pacific; 2014. https://apps.who.int/iris/handle/10665/208175, accessed 14 April 2021